ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ—МУСТАҚИЛ ДЕМОКРАТИК ДАВЛАТ!

Халқ денгиздир, халқ тўлқиндир, халқ кучдир!

ХАЛҚ СЎЗИ

خلق سوزی

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ РЎЗНОМАСИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган | 1991 йил 1 сентябрь, якшанба, 169-сон | НАРХИ обуначига 7 тийин. Сотувда 10 тийин.

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Олий Кенгашининг навбатдан ташқари олтинчи сессияси

АХБОРОТ

31 август куни Тошкентда Республика Олий Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлиб ўтди.

Сессияни Олий Кенгаш раиси Ш. М. Йўлдошев очди.

Депутатлар сессиянинг кун тартибини тасдиқладилар. Унга қуйидаги масалалар киритилди:

— Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги тўғрисида;

— Ўзбекистон Республикасининг Давлат байроғи тўғрисида;

— Республика Президенти фармонларини ва Олий Кенгаш Раёсатининг баъзи ҳужжатларини тасдиқлаш тўғрисида.

Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги тўғрисида Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов маъруза қилди.

Маърузани муҳокама қилишда халқ депутатлари С. Д. Сайдалиев, А. Орипов, С. Мадаминов (Муҳаммад Солиҳ), А. П. Хлебушкина, И. А. Гамбург, А. А. Аветисов, Д. Н. Шамшетов, Н. Қ. Холбўтаев, Ш. Жўраев, О. Қ. С. Адаманов, А. Исаев, О. Ж. Маматова, М. А. Эгамбердиев, С. Ғофуров қатнашдилар.

Депутатлар Олий Кенгашнинг республика давлат мустақиллиги тўғрисидаги баёнотини қабул қилдилар. Тегишли қарорга мувофиқ Ўзбекистон ССРнинг номи Ўзбекистон Республикаси деб ўзгартирилди. Мустақиллик белгиланган кун — 1 сентябрь 1991 йилдан бошлаб байрам куни деб эълон қилинди, бу кун дам олиш куни ҳисобланади.

Олий Кенгаш моддама-модда муҳокамадан сўнг Ўзбекистон Республикасининг Давлат мустақиллиги тўғрисидаги қонунни қабул қилди.

Сессия Ўзбекистон Президентининг фармонларини ва Олий Кенгаш Раёсатининг баъзи ҳужжатларини тасдиқлади.

Олий Кенгаш Ўзбекистон Президентининг «Республика Мустақиллиги куни муносабати билан амнистия тўғрисида»ги фармонини маъқуллади.

Сессияда Ўзбекистон Республикасининг Давлат Байроғи тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Депутатлар таклиф этилган намуналарни манфаатдорлик билан ва ҳар томонлама муҳокама этганларидан сўнг конституциявий комиссиянинг мутахассислар гуруҳига ушбу йўналишдаги ишларни давом эттириш ва навбатдаги сессияга Ўзбекистон Республикаси Давлат Байроғининг нусхаларини тайёрлаш вазифасини топшириш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Шу билан навбатдан ташқари олтинчи сессия ўз ишини тамомлади.

И. А. КАРИМОВ нутқи

Ҳурматли ўртоқлар! Юртдошларим!

19—21 август кунлари рўй берган давлат тўнтариши сабабли мамлакат даҳшатли ҳалокат гирдобига ғарқ бўладиган ҳолатга келиб қолди. Ўзларини СССРда Фавқулодда ҳолат давлат комитети деб эълон қилган бир гуруҳ кимсалар миллионлаб одамларнинг бошига янгидан мисли кўрилмаган азоб-уқубатлар солмоқчи бўлдилар.

Бутун-бутун халқларнинг озодлигини, жумҳуриятлар мустақиллигини яна кишанламоқчи бўлдилар. Улар иттифоқдаги оғир, мураккаб вазиятдан фойдаланиб, ўз нопок мақсадларига эришмоқчи бўлдилар.

Нега деганда, марказ бошқаруви мутлақо заифлашиб, пароканадалик ва саросимада қолди. Мамлакатни идора қилишга қурби қолмади.

Жумҳуриятлар мустақил давлат бўлиб қолишга интилаётганлиги уларни қўрқитиб юборди. Ҳокимият қўлдан кетса, ўзларининг ҳеч кимга керак бўлмай қолишларини улар англаб қолди.

Хуллас, унитар, ўзбекча қилиб айтсак, марказлаштирилган, бутун ҳокимиятни, ҳукмронликнинг ҳаммасини ўзларининг, яъни марказ раҳбарларининг қўлида сақлаб қолишга ҳаракат қилдилар.

Бўлиб ўтган бу воқеалар халқ хўжалигига, одамларимиз ҳаётига катта зарба берди. Шусиз ҳам жар ёқасига келиб қолган мамлакат қанчалик алғов-далғов бўлиб кетганига Москвада ўтаётган сессиялар, улардаги тортишувлар ва можаролар яққол мисолдир.

Эришилган ғалаба авваламбор бунга ҳаммамиз тан берамиз, энг катта ҳисса қўшган рус халқи, Россия ва унинг етакчиси Б. Н. Ельцин қўшган ҳисса туфайли бўлганини ҳаммамиз тўғри тушунамиз.

Давлат тўнтариши устидан қозонилган ғалаба айрим гуруҳларнинг бошини айлантириб қўйди. Айни вақтда ақл-идрок поймол қилинган умидларни тиклади. Лекин шу билан бирга мулоҳаза, ўзаро ҳурмат ўрнини яна қонунсизлик, буйруқбозлик, бошқаларни менсимаслик, баъзан эса очиқдан-очиқ фитна ва қатағон аломатлари эгаллаяпти. Мамлакатда ҳамма ҳукмронликнинг, энг муҳим давлат лавозимларининг фақатгина битта, энг катта жумҳурият қўлига берилаётганининг гувоҳи бўляпмиз.

Бундай ҳаракатлар ҳеч қачон яхшиликка олиб келмаган ва олиб келмайди ҳам.

Мамлакатда яна қарама-қаршилик кучаяди, тушунмовчиликлар, низо кўпаяди. Оқибатда яна халқ азоб чекади, тинчлигини йўқотади.

Ҳар қандай оғир шароитдан фақат ҳамжиҳатлик, муроса, бир-бирига ишонч ва бардош билан чиқиб олиш мумкин. Бу — менинг қатъий фикрим.

Мамлакатда бугун мавжуд бўлган кескин қарама-қаршилик вазияти бир кунда пайдо бўлгани йўқ.

Ново-Огарёвода Иттифоқ шартномаси устида иш олиб борилаётган бир пайтда СССР Олий Кенгаши раҳбарларининг позицияси маълум бўлди.

Улар ҳар хил сиёсий ниқоблар остида давлатни, марказий бошқарувни эски ҳолича сақлаб қолишга, Иттифоқ шартномасини тайёрлаш ва имзолашда эса, Иттифоқ Олий Кенгашига энг олий, яъни ҳал қилувчи ҳуқуқлар берилишига ҳаракат қилдилар.

Биз эса иттифоқни фақат унинг таркибига кирувчи давлатларнинг тўлиқ мустақиллиги ва тенг ҳуқуқлиги билан янгилаш мумкин деган фикрда қатъий турдик. Асосий келишмовчилик мана шундан иборат эди.

Жумҳуриятлар ўзлари хоҳлаган ваколатларни иттифоқда эмас, балки иттифоқ хоҳлаган ваколатларини жумҳуриятларга берармиш.

Иттифоқ органларини янгилашнинг бирмунча қониқарли йўлларини таклиф қилган 9 плюс 1 мурожаатига бўлган ҳужумларни эсланг. Ахир ўша пайтда бу таклифлар ўзаро келишувни таъминлайдиган тўғри йўл эди.

Менга Ҳиндистонда, тўнтаришдан бир кун олдин, мамлакатингизда ҳарбий тўнтариш бўлиши мумкинми, деб савол беришди. Ўшанда мен, бизда ўнгдан ҳам, сўлдан ҳам хавф ва дўқ-пўписа бор, деб жавоб қайтардим. Бизни қутқарадиган ягона чора — тезроқ мустақил давлатлар шартномасини имзолаш, дедим.

Консерваторлар, эскича фикрловчи кишилар ўз мақсадларига етолмагач, давлат тўнтаришидек мудҳиш йўлга ўтдилар. Бу қадам аввало Иттифоқ шартномаси имзоланишини барбод қилишга қаратилган эди. Бу — мамлакат халқларини яна сиёсий ва ижтимоий пароканадаликка, тўқнашувларга рўбарў қилиш деган гап эди. Шунинг учун менга бу ҳақда Ҳиндистонда хабар беришганида, хаёлимга келган биринчи фикр: бу тўнтариш — умри қисқа, қаллоблик, авантюра деган фикр бўлди.

Тўнтаришнинг дастлабки соатлари ва кунларидан Ўзбекистон ва унинг раҳбарияти ўз муносабатини қатъий маълум қилди:

Бизнинг ўз мақсадимиз ва ўз йўлимиз бор. Бу йўл халқларимиз манфаатига мос йўлдир ва биз унга, нима бўлмасин, қатъий амал қиламиз.

Шунга асосланиб, биз умумхалқ муҳокамасидан ўтган Жумҳуриятимиз Давлат мустақиллиги декларацияси ҳамда конституциявий тузум принципларини чекинмай ҳимоя этиб келаяпмиз.

Жумҳурият Президентининг халққа мурожаатида айтилганидек, марказдан қандай кўрсатмалар келмасин, қандай ваъдалар берилмасин, қандай чақириқлар ва дўқ-пўписалар бўлмасин, ҳар қандай шароитда ҳам биз

(Давоми 2-бетда).

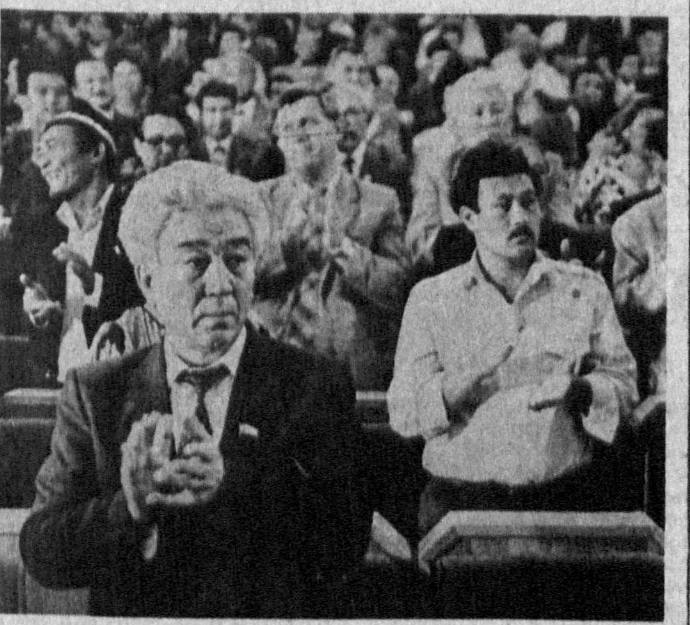

✦ Тошкент. 1991 йил 31 август. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида Минбарда жумҳуриятимиз Президенти И. А. Каримов.

Еркин БОТИРОВ ва ЎзТАГ олган суратлар.

ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

31 август куни Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов журналистлар билан суҳбатлашди. Ўзбекистон Олий Кенгашининг Ўзбекистон Республикасининг мустақиллиги тўғрисида қонун қабул қилган олтинчи сессияси якунланиши биланоқ ўтказилган бу учрашувда оммавий ахборот воситаларининг раҳбарлари, рўзномалар ва ойномаларнинг қаламкашлари, радио ва телевидение ходимлари, иттифоқ нашрларининг Ўзбекистондаги мухбирлари, «Вашингтон пост» газетасининг мухбири Жим Руперт қатнашди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари тарихига 1991 йилнинг 31 август куни шонли саҳифа бўлиб киради. Бундан буён республикамиз сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан батамом мустақилдир. Эндиликда у қардош республикалар билан ҳам, чет эл давлатлари билан ҳам тенг ҳуқуқли давлат сифатида алоқалар боғлайди, деб таъкидланди журналистлар билан учрашувда.

Жумҳурият Президенти Иттифоқ шартномасига имзо чекиш ва Республиканинг мустақиллиги ҳақидаги қонуннинг қабул қилиниши тўғрисидаги саволга жавоб қайтариб, биз Олий Кенгаш қабул қилган мазкур қонунга асосланиб иш юритамиз ва Иттифоқ шартномасига қўл қўйишда ушбу конунга асосланамиз, деб ўқтирди. Барча республикалар билан муносабатларимиз фақат тенглик негизида бўлади. Ҳеч кимнинг зуғум ўтказишига, ўз ҳукмини юритишига йўл қўйилмайди, деб айтилди анжуманда.

Президент «Вашингтон пост» мухбирининг Россия билан Ўзбекистон ўртасидаги муносабатлар бундан кейин қандай кечади, деган саволига жавоб қайтарар экан, биз Борис Ельциннинг, Россия парламентининг фитначиларни махв этишда матонат кўрсатганлигини, бунда улар тарихий вазифани адо этганлигини эътироф қиламиз, деди. Айни вақтда бошқа қардош жумҳуриятлар сингари Россия билан муносабатларимиз ҳам тенг ҳуқуқлик пойдеворига қурилмоғи керак.

Марказий газета мухбирларидан бири мустақил Ўзбекистонда рус тилида сўзлашувчи аҳолининг ҳуқуқлари қай тариқа ҳимоя қилинади, деб берган саволига Президент: миллати, диний эътиқоди ва ирқидан қатъий назар, Ўзбекистонда яшовчи ҳар бир кишининг ҳуқуқлари тўла муҳофаза этилади, инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги декларацияга қатъий риоя қилинади, деб яна бир карра таъкидлади. Биз 21 миллион нафар Ўзбекистон аҳлининг тинч, осойишта яшаши учун барча ишларни қиламиз. Халқнинг озиқ-овқат таъминотини яхшилаш ҳаракатида бўламиз.

Анжуманда иттифоқ корхоналари фаолияти билан боғлиқ саволлар ҳам берилди. Бу корхоналар эндиликда республика ихтиёрига ўтди. Бундай завод ва фабрикаларда яратилаётган моддий бойлик бундан буён халқимизнинг фаровонлиги учун хизмат қилади.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ МУСТАҚИЛЛИГИ ЭЪЛОН ҚИЛИНИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН АМНИСТИЯ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикасининг мустақиллиги эълон қилиниши муносабати билан қарор қиламан:

1. Озодликдан маҳрум қилиш ва озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазога ҳукм этилган қуйидаги шахслар жазони ўташдан озод қилинсин:

а) 60 ёшдан ошган эркаклар ва 55 ёшдан ошган аёллар;

б) I ва II гуруҳ ногиронлари;

в) вояга етмаган болалари бўлган ва ҳомиладор аёллар;

г) Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва уларга тенглаштирилган шахслар.

2. 5 йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилишга ёки озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазога ҳукм этилган аёллар жазодан озод қилинсин.

3. 3 йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилишга ёки озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазога ҳукм этилган вояга етмаган ўсмирлар жазони ўташдан озод қилинсин.

4. Фармоннинг 1 ва 2-моддаларида кўрсатиб ўтилган шахслар сургун ва бадарға каби қўшимча жазолардан озод қилинсин.

5. Фармоннинг 1, 2 ва 3-моддалари таъсирига тушмаган шахсларга ва оғир бўлмаган жиноятлар учун ҳамда эҳтиётсизлик натижасида содир қилинган жиноятлар учун биринчи марта судланганларга ўталмаган жазо муддатининг ярми қисқартирилсин.

6. Терговда ва ҳали судда кўрилмаган қуйидаги барча ишлар:

а) ушбу Фармон кучга киргунга қадар Фармоннинг 1-моддасида кўзда тутилган шахслар томонидан содир қилинган жиноятлар ҳақидаги ишлар;

б) ушбу Фармон кучга киргунга қадар Фармоннинг 2-моддасида кўрсатилган шахслар томонидан содир этилган ва қонунда 5 йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилиш ёки озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазо белгиланиши кўрсатилган жиноятлар ҳақидаги ишлар;

в) ушбу Фармон кучга киргунга қадар Фармоннинг 3-моддасида кўзда тутилган шахслар томонидан содир этилган ва қонунда 3 йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилиш ёки озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазо белгиланиши кўрсатилган жиноятлар ҳақидаги ишлар ҳаракатдан тўхтатилсин.

7. Фармоннинг 1, 2, 3, ва 5-моддаларида кўрсатиб ўтилган қуйидаги шахсларга:

а) алоҳида хавфли давлат жиноятлари учун, шунингдек миллий ва ирқий тенг ҳуқуқлиликни бузганлик; давлат сирини ошкор қилганлик; бандитизм; ахлоқ тузатиш меҳнат колониялари фаолиятини издан чиқарувчи хатти-ҳаракатлар; контрабанда; оммавий тартибсизликлар; қалбаки пул ва қимматбаҳо қоғозларни ясаганлик ёки ўтказганлик; валюта операциялари қоидаларини бузганлик учун ҳукм қилинганларга;

б) алоҳида хавфли рецидивист деб танилганларга;

в) қасддан одам ўлдирганлик; қасддан оғир тан жароҳати етказганлик; милиция ходими ёки халқ дружиначисининг ҳаётига тажовуз қилганлик; айбни оғирлаштирадиган ҳолатларда номусга текканлик; давлат, кооператив ёки жамоат мулкини алоҳида йирик миқдорларда талон-тарож қилганлик; давлат ва жамоат мулкини хонага ёки мулк сақланадиган жойга кириб ўғирлаганлик; уйга кириб ўғирлик қилганлик; айбни оғирлаштирадиган ҳолатларда талончилик; босқинчилик; айбни оғирлаштирадиган ҳолатларда таъмагирлик (рэкет); айбни оғирлаштирадиган ҳолатларда пора олганлик, пора берганлик, пора олиш ва беришда воситачилик қилганлик; ашаддий безорилик, ўта ашаддий безорилик учун, шунингдек Ўзбекистон ССР Жиноят кодексининг, 209^{2}, 209^{3}, 210^{1}-моддаларида; 213-моддасининг 2-қисмида ва 216^{2}, 216^{3}, 216^{4}, 216^{5}-моддаларида кўзда тутилган жиноятларни содир этганлик учун жазога ҳукм қилинганларга;

г) қасддан содир этилган жиноятлар учун бир неча бор судланганларга ҳамда Фармон мазкур моддасининг «а» ва «в» бандларида кўрсатилган жиноятлар учун судланганларга;

д) аввал афв этиш ёки амнистия туфайли жазодан озод этилган ва яна қасддан жиноят содир қилганларга;

е) алкоголизм, гиёвандлик ёки таносил касаллигига қарши даволаш курсини тўлиқ ўтамаганларга;

ж) жазони ўташ даврида режимни ашаддий бузувчиларга нисбатан амнистия қўлланилмайди.

8. Ушбу Фармон эълон қилинган кундан бошлаб кучга киради, фақат Ўзбекистон ССР судлари томонидан судланган ва республика тергов органлари томонидан жиноий жавобгарликка тортилган шахсларга тадбиқ қилинади ва уч ой ичида ижро этилиши лозим.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 31 август.

ИСТИҚЛОЛ МУБОРАК

Эркин ВОҲИДОВ,
Ўзбекистон парламентининг Ошкоралик комитети раиси.

Мустақиллик, халқларимизнинг асрий эзгу орзуси, улуғ шоирларимиз, алломаларимизнинг ушалмаган армони эди. Истиқлол орзуси билан не-не буюк кишиларимиз ўтиб кетди. Чўлпон, Қодирий, Фитрат, Беҳбудий... Эҳ-ҳе уларнинг қайси бирини ёдга олай.

Мустақиллик эълон қилингани билан мустақил бўлиб қолмаймиз. Мустақилликнинг ўзига хос шартлари кўп. Биринчи шарти менимча ҳамжиҳатлик. Ҳамжиҳат бўлиб ҳаракат қилмасак қўлимизда турган омад ҳам учиб кетиши мумкин.

Сессияда ўтириб бир пайтлар битган мана бу тўртлигим ёдимга келди:

Элдан омад кетса, дастлаб,
Ҳамжиҳатлик йўқолгай.
Бундай элни сиртмоқ ташлаб
Ҳар босқинчи йиқолгай.

Умид қиламан-ки, истиқлол ватани бўлган юртимиз чинакам эркин ва демократик жумҳуриятга айланади. Жаҳоннинг энг илғор мамлакатларида устивор турган эзгу анъаналар барқарор бўлади. Халқимиз ниҳоят мутеликдан, кўнгилдаги турли таҳликалардан халос бўлади.

Имоним комил, юртимиз тез орада моддий, иқтисодий қийинчиликларни енгиб ўтиб, маънавий камолот сари юксалади. Чунки бизнинг жаннатмонанд юртимизда бунга барча шароитлар бор. Бунинг устига халқимиз ўта заҳматкаш, бағри кенг, меҳрлик. Шунинг учун ҳам мен буюк халқимнинг нурли келажагига умид ва ишонч билан қарайман.

Эркинлик муборак, азиз ҳамюртлар!

И. А. КАРИМОВ нутқи

(Боши 1-бетда).

ўзлигимизни, виждонимизни йўқотмаймиз, белгиланган сиёсий йўлимиздан қайтмаймиз.

Биз ҳар қандай сиёсий ва ижтимоий кучлар ўртасидаги келишмовчиликларни бартараф қилиш учун тинч вақтда куч ишлатишга ва айниқса ҳарбий куч ишлатишга тамомила қарши чиқдик.

Президент фармони билан жумҳурият ҳудудида фавқулодда ҳолат комитети деб аталган сохта комитетнинг қонунга, Конституцияга хилоф фармон ва қарорлари бекор қилинди.

Бизнинг муносабатимиз ҳалол ва очиқ-ойдин эди. Биз халқдан ҳеч нарсани яширганимиз йўқ.

Шу фурсатдан фойдаланиб иғволарга учмагани учун, юртимизда тинчлик ва осойишталикни сақлаб қолгани учун, бизни қўллаб-қувватлагани учун халқимизга чексиз миннатдорчилик билдирамиз.

Яна бир масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Тўнтариш барбод бўлганлиги равшанлашгани сари, дастлабки дақиқалардан бошлаб кўплар ўзларини оқлашга, яна кўкракларига уриб, ўзларининг садоқатли эканликларини кўрсатишга киришдилар ва бу ҳол ҳозир ҳам давом этаяпти.

Бизнинг эса сиёсатимиз ўзгаргани йўқ. Ишончим комилки, бизнинг ҳеч ким олдида юзимиз қизармайди ва ҳеч кимга садоқатимизни исботлашга ҳожат йўқ.

Биз учун энг муҳими доимо халқ манфаатларига хизмат қилиш, диёримизда яшаётган барча одамларга яхши турмуш шароитларини яратишдир.

Юртимиз бой, имкониятларимиз катта. Халқимиз меҳнат қилишни яхши билади, қадимий анъаналар ва бой маданиятга эга. Бу ўлкада буюк мутафаккирлар вояга етган.

Мана шундай заминдаги халқ ҳар бир оила, ҳар бир киши, миллатидан қатъи назар, бахтли яшашга ҳақлидир. Бу мақсадни амалга ошириш учун биз ҳамма нарсага тайёрмиз.

Бу мақсадга етишнинг асосий шарти — фуқаролар ҳамжиҳатлиги, миллий тотувлик, ҳаётнинг барча соҳаларида иқтисодий тадбиркорликка кенг эркинлик бериш билан бирга мустаҳкам тартиб-интизом ўрнатишдир.

Олий Кенгашимизнинг биринчи кунлариданоқ қабул қилган барча қонунлари, Ўзбекистон ССР Президентининг фармонлари ва ҳукуматимиз қарорлари ана шу мақсадга, республиканинг иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан мустақил ривожланиш йўлига қаратилган. Мана шу Олий Кенгаш таркиби қабул қилган Жумҳуриятнинг Давлат мустақиллиги декларацияси бунинг яққол далилидир.

Биз юқоридан бериладиган кўрсатмаларни, суверенитетимиз ва мустақиллигимиз янги Иттифоқ шартномаси билан қачон мустаҳкамланишини кутиб ўтирмасдан дарҳол бу мақсадни амалда рўёбга чиқара бошладик. Бу ютуқларимизни биздан ҳеч ким тортиб ололмайди.

Одамларнинг ижтимоий ҳимояланиш даражасини ошириш билан боғлиқ кўпгина вазифалар ҳал этилди. Уларнинг кўпчилиги тегишли қонунлар билан мустаҳкамланди, Президентнинг фармонларида ва ҳукумат қарорларида ўз ифодасини топди.

Гап ер участкалари ажратиб бериш, ўзининг ёрдамчи хўжалигини юритиш ва якка тартибда уй-жой қуриш учун одамларни барча зарур нарсалар — уруғлик ва кўчат, чорва мол ва паррандалар, қурилиш материаллари билан таъминлаш тўғрисида бораяпти.

Пенсиялар, ўқитувчиларнинг иш ҳақи, талабаларнинг стипендиялари оширилди. Бошланғич синфларнинг ўқувчилари учун бепул нонушталар, анемия, яъни кам қонлик касалига мубтало бўлган хомиладор аёллар учун имтиёзли овқатланиш жорий қилинди. Уруш қатнашчиларига, ўқитувчиларга ўзлари яшаб турган давлатга ва идораларга қарашли квартираларни шахсий мулк қилиб топшириш тўғрисида қарорлар қабул қилинди.

Бозор иқтисодиётининг таркибий қисмларини шакллантириш йўлида қўйилган дастлабки қадамлар амалда сезиларли бўлиб қолди.

Республиканинг марказий иқтисодий идоралари ислоҳ қилиниш босқичида турибди. Бу идоралар ўз фаолиятида тақсимлаш принципларидан кўпроқ воз кечмоқдалар, марказнинг ҳукмидан халос бўлмоқдалар ва мулкчилик шаклларидан, кимга бўйсунишидан қатъи назар, республикада жойлашган барча корхоналар ва ташкилотларнинг ишини мувофиқлаштиришга тобора кўпроқ эътибор бермоқдалар.

Молия-кредит соҳасида чуқур ўзгаришлар рўй берди. Иш билан таъминлаш муассасалари принципиал янгича асосда қайта ташкил этилмоқда. Кичик корхоналарни хусусийлаштириш соҳасида ҳам сезиларли силжишлар бўлди. Савдо, матлубот кооперацияси, маиший хизмат, маҳаллий саноат соҳасида ҳозирдаёқ бошқа мулкчилик шакллари билан баббаравар хусусий корхоналар ҳам ишлаб турибди. Кооперативлар ҳамда қўшма корхоналар кўпайди ва кенгайди.

Бизнинг ташқи иқтисодий фаолиятимиз сезиларли равишда ривожланаяпти. Бунинг учун қулай ҳуқуқий негизни яратувчи қонунлар қабул қилинди. Ишбилармонларнинг Тошкентдаги учрашуви ташқи бозордаги ишларни кучайтиришга, чет эл компаниялари, фирмалари ва банклари билан тўғридан-тўғри, ўзаро фойдали алоқаларни ўрнатишга туртки бўлиб хизмат қилди.

Учрашувда чет эллардаги кўпгина ватандошларимиз ҳам ҳозир бўлдилар, уларнинг кўпчилиги биринчи марта она юртига кела олди. Улар бизни қўллаб-қувватлашларини ва ҳар қандай ёрдам беришга тайёр эканликларини билдиришди. Тошкент учрашуви кўпгина чет эллик сармоядорлар учун Ўзбекистон истиқболли ва ишончли шерик эканлигини намоён қилди. Учрашув давомида ва ундан кейин имзоланган шартнома ва битимлар республиканинг ташқи иқтисодий имкониятлари катталигини, чет эллик шериклар билан барқарор алоқаларни йўлга қўйишдан ҳамманинг ўзаро манфаатдорлигини кўрсатди.

Ўзбекистон ҳукумат делегациясининг Ҳиндистонга биринчи мустақил, расмий ташрифи ҳам танлаган йўлимиз тўғри эканлигининг яққол далилидир.

Ҳурматли депутатлар! Ташриф давомида бу буюк қўшни давлат раҳбарияти билан имзоланган ҳужжатлар асосида мен шуни ишонч билан айта оламанки, бу тарихий битимлр биз учун жуда катта аҳамиятга эга бўлади.

Биз буларнинг ҳаммасини мустақил равишда ҳал этиб, етилган масалаларни ечишда Иттифоқ идораларидан сезиларли равишда олдин боряпмиз. Бу хусусда марказдагиларнинг бирортаси ҳам бизни олқишлаб қабул қилаётгани йўқ. Аксинча гўё бу — Ўзбекистон Президентининг ўзбошимчалиги деб ҳисоблашади. Буларнинг ҳаммаси Иттифоқ кўрсатмаларига мувофиқ келмайди, ёки уларга зид эмиш. Гўё буларнинг ҳаммаси вақти келиб тугатилар эмиш.

Бунга ажабланмаса ҳам бўлади. Марказ ўтказиб келган сиёсат республиканинг ривожланишига, аввало, унинг мустақиллигига, миллий тикланишига зиён етказди, холос. Бу сиёсат республикага хом ашё базаси ролини ажратиб қўйган бўлиб, чор Россиясининг сиёсатидан деярли фарқ қилмасди.

Иттифоқнинг барча бошқарув идоралари мана шуни асосий ўринга қўйишган эди. Улар фақат битта нарсани билишарди — бу минтақа пахта, хом ашё билан таъминланиши лозим, қолгани эса ночор халқнинг ўзига ҳавола эди. Бизга кўп нарса ваъда қилишганди. Мамлакатнинг пахта мустақиллиги йўлида республика кўп қурбонлар берди. Халқимиз тақдири гўшт, сут ва ҳаёт учун энг зарур бўлган бошқа маҳсулотларнинг фақат четдан олиб келинишига боғлиқ қилиб қўйилди.

Мана шуларни очиқ айтиш пайти келди, акс ҳолда биз халқни ишонтира олмаймиз. Шуни рўй-рост айтиш керакки, бундай сиёсат Ўзбекистонни ҳалокат ёқасига, қашшоқ, ночор аҳволга олиб келди. Бюджетда эса молиявий қарамликка олиб келиб қўйди.

Сарф-харажатларимизнинг етишмаётган қисмини қоплаш учун марказ бироз қўшимча пул — садақа беради, деган умид билан яшашга бизни мажбур қилдилар, ҳар бир арзимаган нарса учун биз марказга бўйин эгиб борар эдик.

Бу вақт ичида бизга ким дўсту ким душман, ким бизга яхшилик, тинчлик, хотиржамлик тилайдию, кимнинг қўйнида тоши борлигини ҳам аниқ билиб олдик.

Биз юртимизни чин юракдан севиб, унга кўнгил қўйганларни ҳам ва аксинча, бизнинг тарихимизни, тилимизни, урф-одатларимизни, улуғ маданиятимизни ҳеч қачон билмаган ва билишни истамайдиганларни ҳам тушуниб етдик.

Сиёсий, иқтисодий ва маънавий эркинликка эришиш, жумҳуриятимизнинг озодлиги ва мустақиллиги йўлида гуноҳсиз жабр тортган авлодларимиз, одамларимиз шаънини, номини, ор-номусини тиклаш борасида сўнгги йилларда қилинган ишларни халқимиз қўллаб-қувватлади. Аҳолининг барча табақалари вакиллари бундан руҳланди, халқнинг сиёсий ва маънавий онги юксалди, хуллас, одамларнинг қадди ростланди.

Буларнинг ҳаммасига халқимиз не азоблар билан, ўзининг бутун тарихи ва мисли кўрилмаган меҳнати билан эришди. Шунинг учун биз бу йўлдан қайтмаймиз. Бу — бизнинг халқимиз, унинг келажаги олдидаги бурчимиз, жавобгарлигимиздир.

Ўртоқлар! Бугун халқимизга шу нарса аниқки, ўз олдимизга қўйган мақсад ва вазифаларга эришишнинг ягона йўли бор. У ҳам бўлса — жумҳуриятнинг мустақиллигига эришишдир.

Мамлакат катта фалокат ёқасига, жар ёқасига келиб қолганини кўриб турибмиз. Халқ ўзининг эртанги кунига ишончини кундан-кунга йўқотаяпти. Одамлар ўзларининг, оиласининг, бола-чақасининг тинчлигига кафолат истайди. Тўкис хотиржам ҳаёт талаб қилаяпти. Бу истаклар, бу талаблар сафсатабозлик ва ваъдабозликлар остида кўмилиб кетаяпти.

Бизнинг халқимиз сабр-бардош, яхшилик, осойишталик, бошқа халқларга нисбатан хайрихоҳлик руҳида тарбияланган. Бу халқ бугун биздан ҳимоя талаб қилаяпти, тинч-тотув ҳаёт, оғир меҳнатига яраша турмуш шароитлари талаб қилаяпти. Бу — ҳаққоний талабдир.

Хабарингиз бор, биз сўнгги пайтда Иттифоқ шартномасини имзолашни тезлаштириш тарафдори бўлиб келдик. Агар бу Иттифоқнинг конфедерация асосида ҳақиқатан ҳам тенг, Мустақил давлатлар иттифоқи бўлишига ишонч бўлганда, биз бугунги кунда ҳам бу фикримиздан қайтмас эдик.

Аммо, яна қайтариб айтаман, вазият жуда тез ўзгариб бормоқда.

Мен бугун мазкур сессия иштирокчиларигагина эмас, бутун халқимизга ҳам мурожаат қилиб айтмоқчиман:

Ўзбекистон раҳбарияти ҳеч қачон, қандай иттифоқ бўлмасин, ким билан иттифоқ бўлмасин, қандай шароит бўлмасин иккинчи даражали ролга рози бўлмайди, бунга йўл ҳам қўймайди. Тенглар ичида тенг бўлиш — халқимизнинг асрий орзусидир.

Шунинг учун биз ўз мустақиллигимизни янада мустаҳкамлаш йўлида янги қадамлар қўйишимиз шарт. Ўзбекистон давлат мустақиллиги декларацияси қабул қилиниши қаторида Ўзбекистон Ички ишлар вазирлиги Давлат хавфсизлиги комитетининг жумҳурият қарамоғига ўтиши, СССР Ички ишлар вазирлигининг жумҳуриятдаги қўшинлари жумҳурият Президентига бўйсундирилиши, ҳуқуқ-тартибот органларида, Ички ишлар вазирлигининг ҳамда Туркистон ҳарбий округининг Ўзбекистонда жойлашган қўшинларида партия ташкилотларининг тугатилиши ана шундай биринчи қадамлардир.

Биз билан самимий дўстлик алоқаларини, тенг ва ўзаро фойдали ҳамкорликни ўрнатмоқчи бўлган барча кишилар бу тадбирларимизни тўғри тушунишларини хоҳлайман.

Бу — мамлакатимиздаги бошқа халқлар билан алоқаларни мутлақо узиш деган гап эмас. Хусусан, бир-бирига пайванд бўлиб кетган халқлар яшайдиган Ўрта Осиё шароитида буни тасаввур ҳам қилиб бўлмайди. Ўзбекистоннинг Қозоғистон, Туркманистон, Тожикистон, Қирғизистон халқлари билан минг йиллик муштарак тарихи ва маданияти, қавм-қариндошлиги, умумий орзу-умидлари бор. Уларни ҳеч қандай куч бир-биридан ажратолмайди.

Биз бу алоқаларни, бу ҳамкорликни бундан кейин ҳам мустақил давлатлар ҳамкорлиги сифатида ривожлантирмоқчимиз. Беш жумҳурият раҳбарларининг Тошкентда бўлиб ўтган учрашувида қабул қилинган қарорларни оғишмай амалга оширамиз. Минтақада яшовчи барча халқларнинг ҳаётига ва тинч-тотувлигига таъсир қилувчи мураккаб экологик, иқтисодий, ижтимоий муаммоларни фақат биргаликда ҳал эта олишимизга ишончимиз комил.

Биз Иттифоқ шартномасини имзолаш ғоясини батамом рад этаётганимиз йўқ. Аммо бу шартномага жиддий ўзгартишлар киритиш зарур.

Бўлажак Иттифоқ мустақил давлатларнинг конфедерацияси, эркин иттифоқ сифатида шаклланмоғи керак. Бу давлатлар ягона иқтисодий ҳудудга эга бўлиб, ҳарбий, сиёсий, тинчлик, ижтимоий тараққиёт, ядро ҳалокатидан сақланиш учун курашда ўзларининг ташқи сиёсатдаги фаолиятларини ҳам бирлаштиришлари лозим.

Аммо шу билан бирга улар эркин, мустақил ва тенг ҳуқуқли давлатлар бўлиб қолишлари, ўзларининг миллий давлат тузилиши, ташқи бозорга чиқиш, ўзи маъқул топган барча мамлакатлар билан халқаро муносабат ўрнатиш, дипломатик ва консуллик алоқалари масалаларини мустақил ҳал этишлари керак. Яна таъкидлаб айтаман, бу иш ҳеч кимнинг буйруғисиз ва аралашувисиз мустақил амалга оширилиши керак!

Мана шу шароитга, сабабларга асосланиб, халқимиз хоҳиш-иродасини бажо келтириб Олий Кенгаш диққатига фақат бир масалани қўймоқчиман: Ўзбекистоннинг мустақиллиги ҳақидаги қонунни муҳокама этиш ва уни қабул қилишни таклиф этаман.

Бу қонунда қадимий ва янгиланаётган диёримизда истиқомат қилаётган барча кишиларнинг хоҳиш-иродаси ўз ифодасини топган. Халқимизнинг бу эзгу хоҳиш-иродаси биз учун муқаддасдир.

Сўзимнинг охирида Ўзбекистоннинг мустақиллиги эълон қилиниши муносабати билан унинг ҳудудида яшовчи бирон-бир фуқаронинг миллатига қараб камситилишига йўл қўйилмаслигини яна бир карра ишонтириб айтишни ўзимнинг Президентлик бурчим деб биламан.

Жумҳуриятимизда истиқомат қилувчи барча миллат вакилларининг Конституциявий ҳуқуқларини муҳофаза этиш, уларнинг маданияти, миллий урф-одатлари ривожланишига, она тилида сўзлашиши ва ўқишига барча шароитларни яратиш учун бор имкониятлар ишга солинади.

Мустақил Ўзбекистоннинг сиёсати — инсонийлик ва эзгулик қонунларига асосланади ҳамда фуқаролар осойишталиги ва миллий муроса сиёсати бўлиб қолади.

Мен шу бугундан эътиборан биринчи сентябрни жумҳуриятимизда Мустақиллик куни, умумхалқ байрами деб эълон қилишни таклиф этаман.

Бу байрам, сизга, халқимизга муборак бўлсин, азиз юртдошларим!

Бу байрам абадул-абад бўлсин!

ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

(Боши 1-бетда).

Ўзбекистон ўзининг пулини чиқарадими, деб савол берилганида жавоб бундай бўлди: Болтиқбўйи жумҳуриятларида, Украинада, бошқа бир қанча республикаларда ўз миллий валютасини чиқаришга ҳаракатлар бўлиб турибди. Агар иттифоқ органлари Ўзбекистонни бундан ҳам танг аҳволга солиб қўйишадиган бўлса, жумҳурият пулини чиқариш масаласи кун тартибига қўйилиши мумкин.

Учрашувда Ўзбекистоннинг олтин конларини республика манфаатини кўзлаб тасарруф этиш хусусида бир неча саволлар берилди. Президент уларга жавоб берар экан Олмалиқ кон-металлургия комбинатида тайёрланаётган олтин ва кумуш республика ихтиёрига олинаётганлигини айтди. Агар марказий ҳукумат олтин бойликлари хусусида бизнинг раъйимизга юрмайдиган бўлса, Зарафшон комбинати олтинларини жумҳурият халқи тасарруфига олиш ҳақидаги масала ҳам қалқиб чиқади, албатта. Бу бугун Ўзбекистон Олий Кенгашининг сессиясида қабул қилинган мустақиллик тўғрисидаги қонуннинг ер ости бойликларини қазиб олиш, қайта ишлаш ва сақлаш республика ихтиёридадир, деган бандига ҳам айнан мос келади.

Жумҳуриятимиз пойтахтида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари VI сессияси якунларига бағишлаб матбуот конференцияси бўлиб ўтди.

СУРАТЛАРДА: матбуот конференциясида. Еркин БОТИРОВ олган суратлар.

Ўзбекистон Компартиясининг истиқболи хусусидаги саволга жавоб қуйидагича бўлди: Компартия XXII съезди иккинчи босқичининг жами ҳужжатларида халқимизнинг тарихи, унинг урф-одатлари ва анъаналари, маҳаллий шароитлар, халқнинг туб манфаатларига мос бўлиб тушадиган мустақил сиёсий йўлимиз тўла-тўкис ўз ифодасини топди. Бу аввало Ўзбекистон Компартияси дастурида, унинг Уставида акс этди. Ўзбек халқининг фаровонлиги, миллатидан, диний эътиқодидан ва мавқеидан қатъи назар, республика ҳудудида яшаётган барча кишиларнинг фаровонлиги бундай олий мақсаддирки, бу йўлда биз ҳар қанча жон куйдиришга тайёрмиз. Фуқароларнинг осойишталиги, миллий тотувлик, тадбиркорликнинг тўла иқтисодий эркинлиги шароитида республика турмушининг барча соҳаларида қатъий интизом ва тартиб бу мақсадга эришишнинг асосий йўлидир. Бизнинг олий мақсадимизни рўёбга чиқаришга бел боғлаган бошқа партиялар ва ҳаракатлар билан ҳам ҳамкорлик қилишимиз мумкин.

Журналистлар билан учрашувда қаламкашларнинг бошқа кўпдан-кўп саволларига ҳам батафсил жавоб берилди.

(ЎзТАГ).

ЕЛКАМИЗГА ОФТОБНИНГ ТЕККАНЛИГИ РОСТ БЎЛСИН

СЕССИЯ ЗАЛИДАН РЕПОРТАЖ

Биз аслида гапни сессия воқеалари тафсилотининг ибтидосидан бошлашимиз лозим эди. Аммо, биз уни воқеаларнинг қоқ марказидан — Президентимиз И. А. Каримов маърузасининг ниҳоясидан бошламоқни маъқул кўрдик. Негаки бу жараён Ўзбекистон тарихига олтин ҳарфлар билан битилажак. Маъруза юзасидан сўзга чиққан депутатлар таъкидлаганидек, бу кун, бу соат ва бу дақиқада мустақиллик ва озодлигимиз учун қон тўккан ва шаҳид кетганларнинг орзу-армонлари мужассам.

Ўзбекистон жумҳуриятининг мустақиллиги эълон қилинган дақиқада сессия ўтаётган зал жунбушга келди. Нафақат депутатлар, мазкур анжуманга таклиф қилинган меҳмонлар, шу жойдаги маъмур ва маъмураларнинг барчаси оёққа қалқди, узоқ муддат гулдурос қарсаклар жаранги тинмади. Бу — энтиккан қалбларнинг тошқини, ҳуррият шабадаси теккан дилларнинг акс-садоси эди. Буни биз асрлик зулмат чўккан жойлар офтоб шуъласидан ёғдуланаётганига менгзадик.

Зеро, Президентимиз ўз докладида жумҳуриятимиз давлат сифатида мустақилликка чиқишининг шарти ва омилларини бирма-бир санаб ўтди. Дарҳақиқат, мамлакатимизда сўнгги пайтларда содир бўлаётган ижтимоий-сиёсий вазият — бошбошдоқлик, миллий низолар, ер-сув, бойлик талашишлар ҳаммани чарчатди, ўзаро ишончсизлик пайдо бўла бошлади. Иттифоқнинг ўзига унчалик муҳим бўлмаган ваколатларинигина жумҳуриятларга бериши норозиликлар туғдирмоқда. Халқлар ўз маҳсулотига, ўз бойлигига ўзи ҳукмронлик қилиш ваколатлари ҳам ўзгармади. Ана шуларнинг барчаси маърузада далиллар билан алоҳида таъкидланди.

Шунингдек, музокараларда сўзга чиққан ўртоқларнинг ҳаяжонланиб ирод қилишган нутқларида ҳам кўп миллатли жумҳуриятимиз мустақиллиги давр талаби эканлиги қайта-қайта такрорланди. Бу фикр биз танаффус пайтида суҳбатлашган депутатларимиз қарашларига ҳам бевосита уйғунлашиб кетди.

— Аввало, байрамингиз муборак бўлсин, — дейди 308-Чуя сайлов мавзеидан **Абдураззоқ УМРЗОҚОВ.** — Бугун жумҳуриятимиз кишилари учун энг катта байрам десам адашмайман. Ахир, Ўзбекистон тарихда биринчи бор мустақил давлат сифатида тан олинади. Энди бизнинг ўз чеку чегарамиз, ўз дарча-ю дарвозамиз бўлади. Энди бизга холис-ноҳолис «десантчилар», «тажрибали мутахассислар» экспорт қилинмайди. Ва ниҳоят, «ўзбеклар иши», «пахта иши», «порахўр» сингари ёрлиқлар ёпиштирилмайди.

Энг муҳими, жаҳонда Ўзбекистон Республикаси деган мустақил давлатнинг юзи, кўзи, ўз айтар сўзи бўлади,

Саттор ҒОФУРОВ — Чуст шаҳрига қарашли 1 Май жамоа хўжалиги раиси:

— Бугун тарихий кун. Негаки Ўзбекистонда яшаётган барча халқлар, миллат ва элатлар орзуси рўёбга чиқди. Биз агар жумҳуриятимиз бошига яна тошлар отилаётган айни вақтда бу қарорни қабул қилмаганимизда келажак авлод бизни кечирмаган бўларди. Энди биз халқимизни қийин аҳволдан олиб чиқишнинг энг вазмин, осойишта ва истиқболли йўлини тезроқ топишимиз керак. Албатта бу қароримиз Марказга ёқмаслиги тайин. Шу туфайли ҳамиша ҳушёр туришимиз, халқ хўжалигини ривожлантиришнинг энг мақбул йўлларини излашимиз даркор.

Мен наманганлик депутатлар номидан рўзномангиз муштарийларини Улуғ Мустақиллик куни билан самимий табриклайман. Эртанги озод кунимиз хайрли бўлсин.

Филҳақиқат, депутатлар танаффус бўлиши биланоқ бир-бирларини табриклай бошладилар. Чунки мажлислар зали таблоси ҳам уларнинг мақсадлари ягона, муштарак эканлигини кўрсатди. Сессияда қатнашган депутатлар Ўзбекистон жумҳуриятининг давлат мустақиллигини тўла қўллаб-қувватладилар. Фақат таблода «қарши» деган ёзувнинг тўғрисида «1» рақами пайдо бўлди. Бизни қизиқтирган ва ҳайратлантирган нарса айнан шу эди. Ким экан у? Аниқлашга шошилмадик. Эҳтимол, техника панд бергандир? Илойим, шундай бўлсин.

Депутатлар 1991 йилдан эътиборан 1 сентябрни Ўзбекистон мустақиллиги куни деб эълон қилишни таклиф этишди. Энди ҳар йили ушбу кун жумҳуриятимиз тақвимида қизил ҳарфларда битилади, шу кун катта тўй, улуғ шодиёнага айланади.

Халқимизнинг севимли шоири Абдулла Орипов ушбу сессия минбаридан туриб айтганидай, елкамизга офтобнинг теккани рост бўлсин, муборак бўлсин!

А. БОЙҚУЗИЕВ,
Э. БОЛИЕВ,
«Халқ сўзи»нинг парламентдаги мухбирлари.

САМИМИЙ ТАБРИКЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ҲУКУМАТИГА! ЎЗБЕКИСТОН ФУҚАРОЛАРИГА!

Ҳурматли Президент Ислом Каримов, ҳурматли ҳукумат аъзолари, ҳурматли халқ депутатлари, ҳурматли биродарлар!

Ўзбекистон тарихида, ўзбекистонлик ватандошларимиз ва хорижлик ўзбеклар-туркистонликлар ҳаётида бундан кейин сираям унутиб бўлмайдиган тарихий воқеа содир бўлди. Ўзбекистон мустақилликка эришди. Бугундан бошлаб бундан минг йиллар аввал ҳам ўзининг ноёб истеъдоди қирралари билан жаҳонни лол қолдирган ўзбек халқининг жавоҳирдай равшан истеъдодини, озодликка қараб интилишини, унинг бўғилган чексиз имкониятларини тўсиб қоладиган, бўғиб қўядиган ҳеч қандай куч-қудрат йўқдир. Биз барча ватандошларимизни мана шу улуғ айём Ўзбекистон мустақиллиги эълон қилингани билан чин кўнгилдан табриклаймиз, мустақил халқимизни мустақилликнинг энг сўнгги имкониятларидан ҳам фойдаланишга чақирамиз. Мустақиллигингиз қутлуғ бўлсин, ватандошлар!

Фарид Аҳмад МАҚСУДИЙ,
Мансур Аҳмад МАҚСУДИЙ,
Америка—Ўзбекистон тижорат ва маданият корпорейшени раислари.

* * *

Мустақил Ўзбекистон давлатининг ҳурматли муҳтарам жамҳурраиси жаноби Маҳаммадислом Каримов, муҳтарам ҳукумат аъзолари, муҳтарам халқ депутатлари, азиз ватандошлар!

Ниҳоят ўз ватанидан, ўз ватани тупроғига кўмилишдан жудо қилинган, хорижий элларда ватан жамолини, ватан тупроғини эзилиб соғинишга маҳкум қилинган миллионлаб ўзбекларнинг — туркистонликларнинг орзиқиб кутган куни келди, орзулари ушалди. Ўзбекистон ҳукуматининг олий минбаридан муҳтарам жамҳурраис Маҳаммадислом Каримов тилидан Ўзбекистон жамҳурияти мустақил давлат мақомига эга бўлгани тўғрисидаги хушхабарларнинг хушхабарини эшитган заҳотимизда, биз, ўз ватанларини бир неча кун зиёрат қилиш бахтига муяссар бўлган бир неча хорижлик ўзбек биродарларимиз билан бирга бир-бирларимизни қучоқлаб, йиғламоқдан ўзимизни тиёлмадик. Комил ишонч билан айтамизки, айни пайтда бу хушхабардан огоҳ бўлган миллионлаб америкалик, саудиялик, олмониялик, покистонлик, афғонистонлик жигарларимиз ҳам бир-бирларини қучоқлаб, йиғлаб турибдилар, жисму жонлари билан мустақил ватанларига талпиниб турибдилар. Биз, хорижлик туркистонликлар, ҳаммангизни ғойибона кифтларимизни кифтларингизга босиб узоқ кутилган мустақиллик билан муборакбод этамиз.

Бу хушхабарнинг хушхабарлиги рост бўлсин, жисму жонларингизни қисиб қийнаган кишанларнинг парчалангани рост бўлсин, турли-туман қутқулардан, иғволардан, тўҳмату балолардан пароканда бўлиб кетган миллатимизнинг қаддини ростлагани рост бўлсин, бириккани рост бўлсин. Мустақиллик учун курашган, мустақиллик хабарини дунёга эълон қилган муҳтарам жамҳурраис Маҳаммадислом Каримов ва бошқа минглаб жигарларимизнинг номлари тарих саҳифаларига заррин ҳарфлар билан ёзиб қўйилажак. Яшасин мустақил Ўзбекистон давлатининг барқарорлашгани! Яшасин мустақил Ўзбекистон давлатининг мустақил фуқаролари!

Абдурауф МАҚСУДИЙ,
«Эл» халқаро уюшмасининг раиси.

ЯШАСИН ҲУРРИЯТ!

Юрагим етмиш йил сургунда эди,
Вужудим беаёв қирғинда эди.
Дарёлар бўғилиб турғунда эди,
Эй, халқим, журъатинг қаерда
эди...

Бугун бир азамат чиқиб яловга,
Ўзлигидан кечиб кириб оловга,
Она халқим учун туриб гаровга,
Буюк Туркистонга Ҳуррият деди.

Салом эй, Ҳуррият!
Узоқ йўл босиб,
Исёнкор руҳ ила боқиб қулликка,
Буюк боболарнинг буюк орзуси —
Халқим етиб келдинг
мустақилликка!

Тарих эврилдими, эврилдими
замон,
Ҳар уйга, ҳар қалбга шодиёна
тўлсин.
Гапни қисқа қилиб айтсам,
ал-омон —
Халқим озодлигинг муборак
бўлсин!

Шукур СОДИҚ.

ИТТИФОҚ ПАРЛАМЕНТИНИНГ СЕССИЯСИ

Москва, 31. ТАССнинг парламентдаги мухбирлари Кремлдан хабар қиладилар:

Бугун тушда СССР Олий Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси ўз ишини давом эттирди. Кеча кечқурун қарор қабул қилиш учун овозлар миқдори етарли бўлмаганлиги аниқланган вақтда шанба куни ишни давом эттиришга қарор қилинди. Депутатлар бугун СССР Конституциясини бузишда айбдор бўлган мансабдор шахсларни жавобгарликка тортиш тўғрисидаги масалани ҳал этиш учун парламент комиссиясини тузиш масаласига, СССР Олий Кенгашининг шунга ўхшаш комиссияларини тузиш тартиби, фаолияти ва ваколатлари тўғрисидаги қонунни кўриб чиқишга киришишлари кутилмоқда. Бу ҳозирги сессия кун тартибидаги охирги банддир.

МУСТАҚИЛЛИК

ПУБЛИЦИСТ ЁН ДАФТАРИДАН

«ЭРК» — нақадар ёқимли сўз бу! Айтингчи, сен эркинсан деган оддийгина сўз кимгадир қачондир ёмон таъсир этганми ҳеч. Фақат қафасда ўсган қушгина ёмон аҳволга тушиши мумкин, чунки у ўзгача шароитда яшашга мослашмаган, шу боис нобуд бўлиши мумкин. Аммо у ҳам қафасдан халос бўлишга интилади. Амалдорлар паноҳида яшашни хуш кўрадиган қуллик руҳиятидаги кишилар учун ҳам балки ёмон бўлар, ахир баланд охур яқинида яшаш осон-да. Бироқ ҳақиқий инсон доимо озодликни, мустақилликни орзу қилади. Фақат шугина инсонга меҳнат ва ижод учун чинакам эрк бера олади, ҳаёт ва турмушнинг асл нашъасини тотиб кўриш имконини яратади. Минг йиллар давомида шундай бўлиб келган, абадий шундай бўлади.

Менинг Ўзбекистоним куни кеча ўзининг мустақиллигини эълон қилди. Бу икки сўз ҳамма учун яқин, жонажон, энг шарафли ва тушунарлидир. Гап алоҳида инсон ҳақида бораяптими ёки давлат ҳақида бораяптими, бунинг аҳамияти йўқ. «...Ўзбекистон Совет Социалистик жумҳурияти Олий Кенгаши ўз ҳудудида яшаётган ҳар бир кишини кўнгилдагидек турмуш, шон-шуҳрат ва обрў билан таъминлай оладиган инсонпарвар, демократик, ҳуқуқий давлат барпо этишга интила бориб, мустақиллик тўғрисидаги Декларацияни амалга ошира бориб Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигини ва мустақил суверен давлат — Ўзбекистон Республикаси тузилганлигини тантанавор эълон қилади». Олий Кенгашининг Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллиги тўғрисидаги Баёнотидаги ушбу шарафли сўзлар остига имзо чекишни ким ҳам истамайди.

Имоним комилки, бундайлар топилмайди. Орзулар ушалди. Ўзбекистон мустақилликка эришди. Узоқ йиллар давом этган тинкани қуритувчи қашшоқликдан, марказий жумҳуриятимиз ҳудудидан мудом ташқарида бўлиб келган турли вазирлик ва идораларнинг тор маъмурий манфаатларига сўз қотмай бўйсуниб келишдан, гоҳ КПСС Марказий Комитети, гоҳ СССР Вазирлар Кенгаши ёки бошқа марказий халқ хўжалиги кенгашларига тобеликдан қутилинди. Одамларнинг ақлидроки ва қалбига амалда ҳоким бўлиб олган жамоат ташкилотлари деб аталувчи ҳамма марказий муассасаларнинг эзма-чурик ғоявий исканжасидан, ҳамма халқлар учун бир қолипдаги баландпарвоз маданий қадриятларни мисли йўқ камситиш йўли билан сингдиришдан халос бўлинди. Ҳар бир халқнинг ўзига хос азалий, бетакрор маданий қадриятлари амалда ҳисобга олмай қўйилганди.

Ўзбекистон шу боисдан байрам қилаяпти. Байрам куни Олий Кенгаш қарори билан белгиланди — 1991 йил 1 сентябрь бундан буён Ўзбекистон Республикасининг мустақиллик куни бўлиб қолади.

Ўзбекистон байрам қилаяпти. Хўш, мустақилликка эга бўлишдан мақсад нима? Балки, мустақилликка чиқиб, ҳали бунга эришмаганларни дурустроқ тушуниш, ҳис этиш учундир. Ўз болаларини едириб-ичира туриб, ўзгаларникини кўнглини чўктирмаслик учундир. Эрк ва инсонларча яшашга бўлган ўз чанқоғини қондириб, эндигина уйғониб келаётган, ҳали ҳаммасини тушуниб улгурмаган бечораларга ҳам сўзсиз ёрдам бериш учундир.

Бу ҳақда гапиришимнинг боиси нима? Хурсандчиликка ортиқча берилиб кетиб, Ўзбекистон бу саҳий ва меҳмондўст ўлка билан умри ва тақдири муштарак бўлиб кетган кўпларнинг ўз ватанига айланганлиги унутиб қўйилмаса дейман. Ахир уларнинг кўпчилиги бир вақтлар ноодил ҳокимият томонидан қувилган, кимлар эса зарурат тақазоси билан, бошқалар эса ватан қилса арзигудек жой топиш илинжида келишган ва гўзал табиатига, халқининг инсоний хислатларига маҳлиё бўлиб яшаб қолишган. Ота-боболарининг хоки ҳам аллақачон ўзбек тупроғи билан қоришиб кетган. Қўшнинг тинч — сен тинч, дейди доно халқ. Қўшниси эркин ва мустақил бўлган кишигина ўзини шундай ҳис қила олади.

«...Ўзбекистон халқлари тақдири учун масъулиятни тан олиб», —дейилади Баёнотда. Жумҳурият Иттифоқ таркибида бўлиш фикрини рад этаётгани йўқ. Иттифоқда ягона иқтисодий кўлам тарафдори бўлаётир. Суверен ва мустақил давлат — республикалар билан иқтисодий битим тузар экан, у мутлақо тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли шартларга умид боғлаяпти, холос. Энди хом ашё етказиб бериб турадиган тобе ҳам, ҳамма нарсани ямламай ютадиган юҳо ҳам бўлмайди. У толлар кесилиб кетди. Фақат халқаро ҳамжамиятнинг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлади, холос. Ниҳоят биз жаҳондаги исталган давлат билан ўзимизга керак бўлган ҳамма масалада ҳеч қандай воситачисиз мустақил келиша оламиз. Биз тинчлик ва қуролсизланиш, жанжал ва ихтилофларни ҳал этишда куч ишлатиш ва зўрлашга йўл қўймаслик тарафдори эканлигимизни исботлаб ўтиришнинг хожати йўқ.

Биз мустақилликка эриша туриб қўшни — қардошларимиз билан ўртадаги чегара тортилишига қаршимиз. Амударё ва қуриётган Орол соҳилларида, қорли Помир ва Тян-Шан тоғлари этакларида балки миллион йиллардан бери яшаб келаётган халқлар минглаб яширин ва ошкора ҳаёт риштталари билан бирбирларига чамбарчас боғланганлар. Агар биз аждодларимизнинг қондошлик ва мустақилликка бўлган мустаҳкам эътиқодларига содиқлик қилмасак, улар бизни кечиришмайди. Буни унутмаслигимиз керак. Бир неча марта бизга дўстлик ва ёрдам қўлини чўзган шимолий қўшнимиз ҳам бизнинг қарамликдан қутилишга мудом интилиб келишимизни муносиб баҳолайди ва темир панжа эмас, дўстона қўл олишади, деб ўйлайман.

Марказдан туриб бошқарилган маъмурий-буйруқбозлик тузуми анча йил ҳукм сурди. Аммо бу тузумнинг авра-астарани ағдариб, қора қилмишларини ошкора кўрсатиш учун уч кун кифоя қилди. Партиянинг темир қўлларидаги жилов воситасида бошқарилган сиёсий тузум жарликка қулади, ёки жилов сийқаланди, ёки қўллар толди.

Жумҳурият фавқулодда съездга ҳозирлик кўрмоқда. Ижтимоий-сиёсий ҳаётни, юз бераётган ўзгаришларни ғоявий жиҳатдан соғломлаштириш зарур. Кимлардир буни ҳазм қилолмасликлари мумкин. Нима қилсалар ҳам майли, биз ҳеч кимга ёмонликни истамаган ҳолда инсонпарварлик, демократия, қонунийлик йўлидан бораверамиз. Халқнинг хоҳиш-иродаси, сабрбардоши бунга таянчдир, конституциявийлик ва қонунийлик эса мустаҳкам кафолатдир. Мана шу тарихий аҳамиятга молик сўнгги ҳужжат — Олий Кенгаш қароридир.

Эндиги вазифа жумҳурият мустақиллигини ҳуқуқий жиҳатдан таъминлашдир. Бу иш тўхтаб қолмайди.

М. САДВАҚҚОСОВ,
Халқ депутатлари совети бўлими муҳаррири.

МИРЗАЧЎЛ ХАБАРЛАРИ

Оқолтин районидаги Ворошилов номли совхозда меҳнатни ташкил этишнинг ижара усулидангина фойдаланмоқдалар.

Бу хўжалик ва Сирдарё вилоятининг қўриқдаги яна 13 та совхози «Сирдарьяагроцелинсовхоз» трестига бўйсундирилди, яъни хўжаликлар тўла ташкил этилиб бўлмагунича трестнинг қарамоғида қолаверади. Шу сабабли, совхозларнинг оёққа туришида, меҳнатни ташкил этиш шаклларини такомиллаштиришда доимий амалий ёрдам берилмоқда. Кейинги икки йил мобайнида деҳқончилик билан шуғулланадиган барча звеноларда ижара жорий этилди, бошқа тармоқларда ҳам ана шу усулга аста-секин ўтилмоқда.

Муаммоларнинг ҳаммаси ҳали ҳал этилмаган, лекин ижаранинг иқтисодий самарадорлиги исботланди. Хўжаликлар олаётган фойда ва бу хўжаликлар меҳнаткашларининг маоши кўпайди.

* * *

Сирдарё вилоятида меҳнат беллашувида доимий пешқадамлик қилаётган 110-механизациялашган кўчма колонна «Промгражданстрой» трестига айлантирилди. Бу саноат ва уй-жой қурилишида ишларнинг ҳажми жуда кўплиги билан боғлиқдир. Янги трест жамоаси юбилей йилида ишга тушириладиган ҳамма иншоотларни муддатидан илгари топшириш вазифасини ўз олдига қўйган.

* * *

«Голодностепстрой» зовурдренаж тизимлари бошқармаси ишида хатога йўл қўймаслик учун кўп вақт ва куч сарфланди. Энди бундай хатолар кам ва умуман бўлмаслиги мумкин — бошқарма хизмати ишида бу ерда ўрнатилган чет элдан олиб келинган компьютер ёрдам бермоқда.

(ЎзТАГ).

Самарқанд уйсозлик комбинати қурувчилари яқинда Октябрь массивида битта 72 квартирали, 2 та 45 квартирали 9 қаватли уйжойни фойдаланишга топширади. Бунда Талъат СОЛИЕВ прораблик қилаётган 3-паток қурувчилари айниқса яхши ишлаётир. Улар ойлик режаларни доим 102—103 фоиздан адо этишмоқда.

СУРАТДА: (чапдан) бригадир Евгений ГОРЯЧЕВ ва прораб Талъат СОЛИЕВлар.

Ғ. АЛИЕВ туширган сурат.

Иқтисодиёт янгиликлари

КЕЛАЖАК ТАШВИШИ

Самарқанд «Кинап» заводининг ишлаб чиқарувчилари махсус тажриба участкасини барпо этишга киришдилар. Бу ерда зовурлар учун электр двигателлари, айниқса гўшт майдалагич, ошхона комбайнлари, шарбат сиқиб чиқарувчи қурилмалар — тақчил халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришмоқда. Конструкторлик шўъбаси зарур ҳужжатларни ишлаб чиқишга киришди. Рўзғор техникаси тайёрлаш учун зарур бўлган бундай маҳсулотларни ишлаб чиқариш билан шуғулланадиган корхоналар мамлакатимизда жуда озлигини ҳисобга олсак, бу иш завод ходимлари олдида қандай истиқболлар очаётганини тасаввур этиш мумкин.

Икки йилдан кейин янги участканинг қуввати оширилади, у йилига 750 минг донагача двигатель ишлаб чиқариши режалаштирилмоқда.

(ЎзТАГ мухбири).

Самарқанд.

ҲОВЛИ ТЎЙЛАРИ

Урганч йўлдош шаҳарчасида якка тартибда уй қураётган одамлар ҳар куни ҳовли тўйларини ўтказишмоқда. Август ойининг ўзидагина автомобилчилар, газчилар, пахта саноати ходимлари, ёғ ишлаб чиқарувчилар, пойабзалчилар, гидротехникларнинг қирқдан кўпроқ оиласи янги уйларга кўчиб кирди.

Янги район уч йил ичида таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Кўчалар асфальтланди, автобуслар ва кичик автобуслар жадвал бўйича аниқ қатнаб турибди, савдо шохобчалари, тиббиёт, мактабгача тарбия болалар муассасалари ишлаб турибди. Уйларга табиий газ, сув қувури олиб кирилган... хонадонларни телефонлаштириш ҳам бошланди. Шаҳарда минг номерга мўлжалланган янги автомат телефон станцияси ишга туширилди.

Лекин ҳали ҳам муаммолар кўп. Уй олиш ёки уй-жой шароитларини яхшилашни кутиб навбатда турганлар рўйхати амалда қисқармаяпти. Ҳозир ўн минг киши ёки шаҳарнинг ҳар 13 кишисидан биттаси Урганч шаҳар ижроия комитети остоналарида уй беришларини илтижо қилиб ўтирибди. Ҳамманинг ҳам уй қуриб олишга кучи етавермайди. Бинокорлик материаллари ниҳоятда тақчиллиги ва уларнинг нархи баландлиги бунга таъсир қилмоқда.

(ЎзТАГ мухбири).

Хоразм вилояти.

ОЛАМУ ОДАМ
ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

ВИНДХУК. Свазилендда халқ анъаналаридан воз кечганларга ҳеч қандай раҳм-шафқат қилинмайди. Йоханнесбургда чиқадиган «Стар» рўзномасининг хабар қилишича, мазкур қироликнинг Африка жанубидаги атоқли қабила бошлиқларидан бири ватандошларини қамиш рақси байрамида қатнашишдан бош тортишга уринган қизларга жарима солиниши тўғрисида қатъий огоҳлантирди. Ўзини ҳар қандай оқлаш, хатто байрамда қатнашмаган кишилар яқинда христиан динини қабул қилганликларини баҳона қилиш ҳам ўтмайди.

Йиллик байрамда анъанага кўра 10 ёшдан 19 ёшгача бўлган қизлар қатнашадилар. Улар Свазиленд Қироли Мсвати III нинг онаси яшайдиган уйни шамолдан ҳимоя қиладиган катта тўсиқ бунёд этиш учун қамиш тўплайдилар. Шу маросимдан сўнг иккиуч кун мобайнида одамлар рақсга тушади ва меҳмондорчилик давом этади. Йигитлар эса ўзларига қайлиқ танлайдилар.

▼

АФИНА. Қотиллик ва ичиб олиб муштлашишлар Греция учун жуда камдан-кам учрайдиган ҳодисадир. Бу ерда ичкиликбозлик муаммоси йўқ. Мамлакат Европада жиноятчилик жуда кам бўлган мамлакатларнинг биридир. Шу сабабли Афина яқинидаги шаҳарчада маст ҳолда уришиб, ҳамкасбини ўлдириб қўйган киши хорижлик экани аниқланганида бунга ҳеч ким ажабланмади. Афсуски, у бизнинг ватандошимиз — СССРдан борган муҳожир бўлиб чиқди.

▽

ХЕЛЬСИНКИ. Финляндиянинг 1847 йилда асос солинган ва «Суометар» номи билан чиқа бошлаган энг кекса «Ууси суоми» рўзномаси ҳозир оғир иқтисодий қийинчиликни бошидан кечирмоқда. Ноширлар ва таҳририят жамоаси олдида рўзноманинг ёпилиш хавфи туғилди.

▽

КАМПАЛА. Уганда пойтахти ҳафталаб, ҳатто ойлаб сувга ташна бўлиб қолмоқда. Ваҳоланки у Африкадаги энг катта ва жаҳондаги чучук сувли кўллар ичида иккинчи ўринда турган Виктория кўли соҳилида жойлашган. Сув таъминоти ва канализация миллий корпорацияси (НКВК) аввалига бунинг учун бутун айбни электр энергияси етишмаслигига қўйди. Уганданы электр энергияси билан таъминлаш кенгаши бунга жавобан корпорацияни Ғарб мамлакатларидан харид қилинадиган эҳтиёт қисмлар билан унинг сув насосларини ўз вақтида таъминламаганликда айбламоқда. НКВК Уганда банки ва истеъмолчилар тимсолида янги айбдорларни қидириб топмоқда. Банк эҳтиёт қисмлар сотиб олишга қарз бермаяпти, истеъмолчилар эса об-ҳаётдан фойдаланганликлари учун кўп қарздор бўлиб қолганлар. Улар бахслашса, бахслашаверишсин, бундан ҳеч қандай фойда йўқ. Чунки жўмраклардан деярли сув келмаяпти.

▽

УЛАН-БАТОР. Монголия Бош вазири Дашийн Бямбасурэн шу йилнинг май ойи бошларидаёқ мамлакат ҳукумати Япония енгил автомобилларини йиғадиган корхона очиш ниятида эканини айтган эди. Монголия Халқ Жумҳуриятининг марказий давлат нашри — «Ардин Эрх» рўзномаси унинг шу гапларини эслатар экан, мазкур дастур қандай амалга оширилаётганини хабар қилади.

Унинг маълумотларига қараганда, 17 июль куни Монголия «БЭТ» («Истиқбол») электрон техника фирмаси билан Япониянинг «Иточи» компанияси ўртасида воситачилик асосида Монголия Халқ Жумҳуриятига машина йиғадиган ускуналар ва тайёр агрегатлар етказиб бериш тўғрисида шартнома тузилган. 20 август куни ҳужжатда айтилган юкларнинг дастлабки туркуми Япониядан жўнатилган, деб хабар қилади рўзнома.

▽

ТЕҲРОН. Бу ерда Эрон, Покистон вакиллари билан Пешаворда ва Теҳронда жойлашган афғон мужоҳидлари раҳбарларининг учрашуви тугади. Эрон томонидан учрашувда ташқи ишлар вазири А. А. Вилояти, Покистон томонидан Ташқи ишлар вазирлигининг Бош директори А. Заки қатнашдилар. Ана шундай биринчи учрашув июль ойида Исломободда бўлган эди. Теҳрондаги музокара қатнашчилари қабул этган қўшма баёнотда илгари БМТ бош котиби Х. Перес де Куэльяр Афғонистон юзасидан таклиф этган беш банддан иборат режа «ижобий режа» деб таърифланади. Афғон мужоҳидлари, деб таъкидланади ҳужжатда, Совет Иттифоқидаги воқеаларнинг яқин ўтган кунлардаги ривожланиши афғон муаммосини тез бартараф этишга кўмаклашади, деган умидда Москва билан «жиддий музокаралар» бошлашга тайёрдирлар.

Афғон муаммосига бағишланган учинчи учрашув Покистонда ўтказилади, деб келишиб олинди.

▽

МАСЕРУ. Жанубий Африка Соғлиқни сақлаш ва одам ресурсларини ривожлантириш (САДХР) бошқармаси ўзига тобе барча муассасаларда чекишни тақиқлаб қўйди. САДХР ходимларининг Преторияда эълон қилинган «Ахлоқнома»сида Жанубий Африка жумҳуриятида чекишга қарши ўтказилаётган умуммиллий кураш кампанияси доирасида хусусан шу ҳукумат ташкилотининг хизматчилари «бошқаларга шахсий намуна кўрсатишлари керак». САДХР ходимларига эндиликда «ўз ҳузурларига келувчилар билан учрашиши мумкин бўлган ҳамма жойда сигарета билан пайдо бўлиш» тақиқлаб қўйилган.

Бошқарма иш хоналарида, мажлис залларида, лифтларда, Жанубий Африка жумҳуриятининг барча ҳукумат идоралари ва муассасалари йўлакларида чекишни тақиқлашга даъват этди.

(ТАСС).

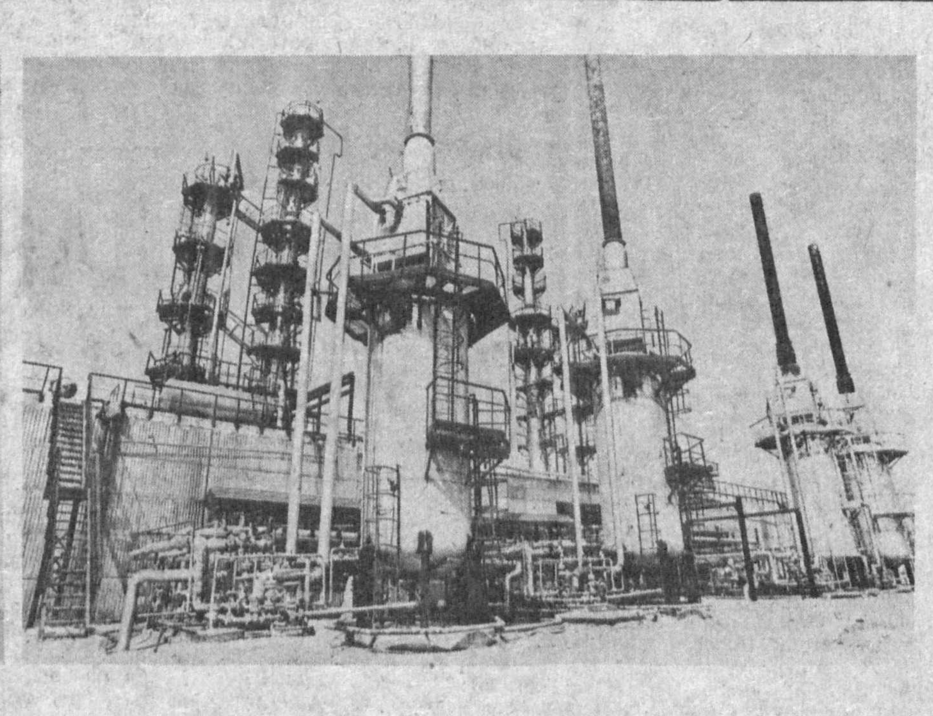

Қашқадарё вилояти. «Шўртонгиз» бошқармасида конденсатни барқарорлаштирадиган қурилманинг иккинчи навбати ишга тушди. У йилига 400 минг тоннагача конденсатни қайта ишлайди ва 5 минг тоннагача сюлтирилган газ ишлаб чиқаради.

Янги қурилманинг эскилардан фарқи шундаки, у қўшимча ускуналар билан жиҳозланган бўлиб, келгуси йилдан бензин, дизель, ёнилғи, эритувчи модда олиш имконини беради.

СУРАТЛАРДА: (чапдан), марказий пультнинг бош оператори Ноил Мухамедшин, операторлар Елена Житунова ва Шокир Аҳмедов; конденсатни барқарорлаштирувчи қурилманинг иккинчи навбати.

Ш. ШИРОНОВ олган сурат.

ҚОНУН БАРЧАГА БАРОБАР

ЭКАНИ ТЎҒРИСИДА КИРОВ РАЙОН ИЧКИ ИШЛАР БЎЛИМИ БОШЛИҒИ БИЛАН МУСОҲАБА

ЧАРХИ кажрафторнинг бир шевасидан доғ бўлсангиз, иккинчи найрангидан носоғ бўласиз. Ҳар куни бир ноҳақликнинг гувоҳи бўлаверсангиз, кимгадир юрагингизни ёзиб, ҳасратлашгингиз келади. Аммо ҳасратзадалар бир эмас, ўн эмас, юз, ҳатто минглаб бўлса-чи?

Шундоққина мен яшайдиган уйнинг ёнгинасида қайнар булоқ каби қишин-ёзин ер тагидаги тешилган қувурлардан сув оқиб ётибди. Улуғ Ватан уруши ногирони Асад Хўжаев илтимосига биноан керакли идораларга мурожаат қилдим. Чунки у кишининг уй четида гаражлари бор ва ҳар доим машиналари лойга тиқилади. Йўқ, тошдан садо чиқдики, дахлдор шахслардан сас чиқмади. Охири уруш ветерани ўз пулига икки машина шағал тўктириб, йўлини равон қилди-ю, ҳанузгача сувни тўхтатолгани йўқ.

Биз баъзида қонун посбонлари қонунни бузади деган гапни айтамизу, кўпинча исботлаб беролмаймиз. Асад аканинг гаражи ёнига учта қонуний гараждан ташқари иккита рухсатсиз гараж қурилган. Ҳар иккала гаражнинг эгаси ҳам милиция майорлари. Ўзлари 21-уйда яшайдилару, гаражлари 26-уйнинг ёнида. Биров мушугини «пишт» деёлмайди. Бошда шапка, елкада катта юлдузли погон. Бу-ку ҳолва. Энди 21-уйнинг нариги томонидаги фуқаронинг пешона тери билан яратган кўм-кўк боғ ҳеч кимдан сўралмай суриб ташланиб, ўрнига... Качалов деган кооперативчи гаражлар қурмоқда. Ҳар бирини беш мингдан пуллар эмиш. Киров район ижрокоми раисининг муовини Ҳ. Убайдуллаев 29 июнда Юнусобод 19-даҳасидаги 253 мактабда бўлган жамоатчилик ва район раҳбарлари учрашувида шундай деган эди:

— Ижроком гараж қуришга рухсат бермаган ва бу ноқонуний ҳаракатнинг олди олиниши керак.

Лекин бу ҳаракат ким томонидан тўхтатилишини айтмаганди.

5-турар-жойлардан фойдаланиш бошқармаси участка мастери Галина Аҳмедова ижроком раиси ўринбосари Ҳ. Убайдуллаевнинг айтганларини юз фоиз тасдиқлади:

— Ҳа, иккала милиция ходимининг ҳам гараж учун рухсатномаси йўқ. Мен уларга руҳсатсиз гараж қуриш мумкин эмас, десам, «Сенинг ишинг бўлмасин, катталаринг билан ўзим келишаман», дейишди. 21-уйнинг ёнидаги кооператив гаражлар учун ҳам ҳеч бир руҳсатнома берилмаган.

Шу ва бошқа шунга ўхшаш саволларга жавоб топиш мақсадида район Ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция подполковниги М. Т. Отбосаров билан мусоҳаба қилдик.

— Муҳиддин Тўлаганович, аввало анъанавий савол: районингизда жиноятчиликка қарши кураш бўйича қандай ишлар қилинмоқда?

— Бу саволингизнинг қамрови кенг. Мен бу ерда бошлиқ вазифасида ишлаётганимга ўн ой бўлди. Жиноятчиларни турли тоифаларга ажратиб, айримларининг изларидан назорат қилиб юришимиз дуруст самара бермоқда. Бу йилнинг биринчи ярмида умумий жиноятлар ўтган йилдагидан 13 фоизга камайди. Қасддан одам ўлдириш, оғир тан жароҳати етказиш, зўрлаб номусига тегиш, босқинчилик, талончилик каби оғир жиноятлар эса 23 фоиз камайди. Жиноий жавобгарликка тортишнинг янгича ҳисобот йўриғини ишлаб чиқдик. Уч кун ичида ҳар қандай жиноий иш очилади. Жиноят қидирув бўлими ходимлари навбатчи ва участка инспекторлари биргаликда ҳаракат қиладилар. Бекорчи шахсларни қайта тарбиялаш учун уларни ишга ва ўқишга жойлаштиришда қўлимиздан келган ёрдамни аямаяпмиз.

Ишни уч сменада ташкил қилдик. Айниқса, ярим тундан кейинги ва азонги кузатишларимиз кўплаб машина ўғрилари, томтешарлар, қотилларни қўлга туширишимконини бермоқда.

— Уюшган жиноятчилар гуруҳига қарши қандай чоралар қўллаяпсизлар?

— Шу йил 4 июль соат 3.40 да Турғун Мирзаев кўчасида яшовчи нафақахўр Акром Умаров уйига босқинчилар кириб, уни оғир жароҳатлашган ва уйини талаб кетишган. Ходимларимизнинг оператив ҳаракати натижасида беш босқинчи қўлга олинди. Улар Чилонзор, Октябрь ва Собир Раҳимов районларида ҳам талай жиноий ишлар қилганлиги учун ҳозир бу иш билан шаҳар прокуратураси шуғулланмоқда. Бундан ҳам даҳшатлироқ воқеа 13 июль соат бирларда Гулбоғ тор кўчасидаги 26-уйда юз берган. Тўртта ниқболи шахс «Наққошлик» кооперативи раиси Нигмон Диёровни отиб ўлдириб, ўттиз минг сўмлик тилла заём, уч минг сўм пул, кийим-кечак, тилла ва бошқа қимматбаҳо буюмларни ўмариб кетишган.

— Автобусларда сумкаси кесилиб, ҳамёнини ўғирлатганлар баъзан учраб туради. Юнусободга қатновчи тиқилинч автобуслардаги «штатли киссавурлар» фаолияти сизга сир бўлмаса керак.

— Умуман Тошкент шаҳар миқёсида кунора битта-иккита киссавур қўлга туширилади.

— ИИВнинг икки майори рухсатсиз гараж ўрнатган ва қонунни бузган. Бундан ташқари ИИВ ходимлари учун 21-уйнинг ёнида ободонлаштирилган ямяшил томорқа бузилиб ўттизга яқин гараж ўрнатилмоқда. Ахир бу фуқаролар олдида милициянинг обрўйини тўкмайдими?

— Ички ишлар вазирлиги ходимлари учун ўз идорасидан жавоб ахтармоқ лозим. Бизнинг ходимларимиз қоидани бузса, унда албатта тегишли чора кўрамиз. Ҳар иккала саволингиз ҳам ижрокомдан ўз жавобини топади. Биз ўзимиз дахлдор бўлмаган ишларга аралашмаймиз. Агар ижроком ёки турар-жой бошқармаси амалий ишга ўтиш жараёнида аралашишимизни сўраса, «наряд» юбориб, тўполон бўлмаслигини таъминлашимиз мумкин.

Суҳбатдош: Олимжон БЎРИЕВ.

МАКТАБ ИСЛОҲОТ ТАРАДДУДИДА

Мамлакатда ва республикада рўй бераётган мураккаб сиёсий жараёнлар, иқтисодиёт, саноат, илм-фан соҳасида дунёдаги етакчи давлатлар билан рақобат қилишга интилиш — мана шуларнинг ҳаммаси Ўзбекистон халқ таълимидан кадрлар тайёрлаш соҳасида туб ислоҳотлар ўтказишни талаб қилади. Чет тилларни биладиган, хорижий мамлакатлар билан фаол ҳамкорлик қилиб, бозор иқтисодиётининг кўпгина муаммоларини ҳал этишда республикага кўмаклаша оладиган мутахассислар тайёрлаш масаласи айниқса ўткир бўлиб турибди. Ўзбекистон ССР Президентлик кенгашининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси раисининг ўринбосари Э. Самандаровнинг Тошкентдаги 59-мактаб муаллимлари ва Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлигининг мутахассислари билан учрашувида ана шулар ҳақида гапирилди.

Айни шу мактаб танлаб олингани тасодиф эмас. Бу ерда иккинчи синфдан бошлаб, хитой тилида дарс берилади. Ўн беш йилдан кўпроқ вақтдан буён бу мактаб тайёрлаб чиқараётган мутахассислар ҳозир халқ хўжалигининг Хитой билан мустаҳкам алоқа ўрнатилган турли соҳаларида ишламоқдалар. Ҳозир Ўзбекистонда учта ихтисослаштирилган хитойча мактаб ишлаб турибди, ҳинд ва урду тиллари, шарқдаги бошқа халқларнинг тиллари чуқур ўргатиладиган ўқув юртлари бор. Бу мактабларга ўқувчилар танлов асосида қабул қилинади. Одатда, бу мактабларни битириб чиққан йигит-қизлар ТошДДнинг тил факультетларида ўқишни давом эттирмоқдалар ва чет элларда тажриба ўрганиб келгач, республикада муваффақиятли ишламоқдалар.

Учрашув чоғида мазкур мактабларни ислоҳ қилиб, уларнинг негизида замонавий коллежлар, интернат-мактаблар барпо этиш, бундай негизини мустаҳкамлаш, ўқув дастурларини чуқурлаштириш зарурлиги ҳақида гапирилди. Жумладан 59-мактабни таълимнинг замонавий техника воситалари билан, ўзбек ва хитой тилларидаги махсус дарсликлар, ўқув қўлланмалари билан таъминлаш муаммолари тилга олинди, ҳозир бундай воситалар, дарсликлар ва қўлланмалар айниқса юқори синфларда асло етишмаяпти. Мазкур ўқув юрти негизида ихтисослаштирилган интернат-мактаб барпо этиш таклифи муҳокама қилинди, унга бутун республикадан энг иқтидорли болалар танлов асосида қабул қилиниши керак. Учрашув вақтида юқори синф ўқитувчиларини тажриба ўрганиш учун Хитойга юбориш зарурлиги айтилди, бошқа муаммолар кўтарилди.

Тошкентдаги ҳинд тили чуқур ўргатиладиган 24-мактабда ва араб тили чуқур ўргатиладиган 29-мактабда ҳам мана шундай учрашувлар бўлди.

(ЎзТАГ мухбири).

Бу китобни ўқиганмисиз?

ОЙБЕК ДАҲОСИНИ НУРЛАТГАН МАНБА

Қадимги ҳикматларда «Руҳи уйғонган кишилар сўзи нозокатлидир. Донишмандлар сўзи — содда. Муносиб кишилар сўзи аниқ-тиниқдир» дейилади. Улуғ аллома Ойбек фазилатларида ана шу уч хислат ҳам мужассамлашган эди. Шу боис унинг асарларида нозокат, соддалик, аниқ-тиниқлик даҳоликнинг сержило ёлқини билан уйғунлашгани ҳолда мавжланиб туради.

Таниқли адабиётшунос олим Наим Каримовнинг 1990 йилда «Ўзбекистон» нашриёти томонидан чоп этилган «Ойбек ва Зарифа» китоби ушбу беқиёс ижодкорнинг барчага ўрнак бўладиган хислатларига, рафиқаси ва фарзандларига бўлган муносабатига, асарларининг яратилиш тарихига, хуллас шахс ва ижодкор сифатидаги фаолиятига бағишланган.

Биз ижодкорларнинг шахс сифатидаги фаолиятларини эътибордан соқит қилиб, асарлари орқалигина баҳолашга ўрганиб қолганмиз. Айниқса, ҳозирда маънавий қадриятларимиздан тўла хабардор эмаслигимизнинг, одоб-ахлоқ масалаларидаги ночор аҳволнинг бош сабаби ҳам қўлланмалардаги ана шу жиҳатларнинг ёмон аҳволда эканлигидир. «Ойбек ва Зарифа» китоби бугунги кунимизнинг энг долзарб масалаларидан бўлган маънавий қадриятларимизни тиклаш, этик ва эстетик тарбияга эътибор жиҳатидан ҳам ғоят қимматлидир. Ойбекнинг тенгсиз фазилатларини кўрсатувчи баъзи шеърлари ва оила аъзоларига йўллаган мактубларининг илк бор эълон қилинганлиги асар аҳамиятини янада оширган. Буюк ижодкор асарларининг яратилиш тарихи ҳақидаги маълумотларнинг янги фактларга бойлиги, шеърларнинг нозик мушоҳадалар асосида таҳлил ва талқин этилганлиги диққатга сазовордир.

Маълумки, машъум йилларнинг қора гирдоблари Ойбекни ҳам ўз домига бир неча бор тортмоқчи бўлди. Тўғрироғи, қатағонли даврнинг амалпараст ва шуҳратпараст мансабдорлари, худбин ва таъмагир шахслари тенгсиз ижодкорни ана шу зулматли чоҳга итқитмоққа интилдилар. Фақат Ойбекдаги даҳоликнинг қудратигина (кўпинча бу ҳолни бахтли тасодиф деб ҳам атаймиз) уни балолардан асраб қолди. Адабиётшунослигимизда ҳали ёритилмаган Ойбек сиймосидаги бу жиҳатлар ҳам китобда кенг талқинини топган.

«Истеъдод — табиатнинг улуғ инъоми. Унинг ўзи улкан бойлик сифатида яшаш ҳуқуқига эга. Буюк қалб эгаси бўлиш ҳаммага насиб этавермайдиган фазилат. Бундай фазилат соҳиби ҳам ҳар доим туғилавермайди. Ойбек ўз сиймосида шу икки фазилатни бирлаштирган эди. Шунинг учун ҳам у халқнинг меҳр-муҳаббатини қозонди. Шунинг учун ҳам унинг истеъдоди камалак ранглари билан порлаб кетди. Фақат ногирон тақдир бу буюк бебаҳо гавҳарни тарихнинг мураккаб ва мушкул даврларидан бирида яратиб, унинг Навоий сингари буюк чўққига кўтарилишига имкон бермади. Унинг илҳом булоғи айрим ҳолларда ўткинчи қадриятларни куйлаш учун жўшди. Социалистик реализмнинг сохта ақидалари аксар ҳолларда, унинг юксак парвоз этишга халал берди. Аммо, бундай тўсиқларга қарамай, у наср ва назмда шундай бебаҳо дурдоналар қолдирдики, улар XX аср ўзбек адабиётидан келгуси авлодларга ўлмас обидалар бўлиб қолди». Китоб ана шундай ҳароратли туйғулар силсиласи йўғрилган сатрлар билан безанган. Унда Ойбекнинг (жумладан, Зарифа Саидносированинг ҳам) 1921 йилдан умрининг сўнгги кунларигача бўлган фаолиятининг ҳали адабиётимиз учун қоронғу бўлган жиҳатлари ёритилгандир. Китоб саҳифаларида Ойбек сиймосини кўраётгандек, нафасини ҳис этаётгандек бўламиз. У билан биргаликда даҳшатли уруш сўқмоқларига кириб борамиз. Қарши даштлари, Қрим соҳиллари, Покистон сарҳадларини кезамиз. Илк кўришдаёқ, Ойбек сиймосига сеҳрланиб, қўлидаги новвотини бир ялаб олиб, сўнг унга чин кўнгилдан туҳфа этган афғонистонлик дарвеш сингари (бу воқеа тафсилотлари китобда атрофлича берилган) даҳо ижодкордаги афсонавий тилсимотлар қаршисида лол қоламиз.

«Ойнинг ўн беши қоронғу бўлса, ўн беши ёруғ» дейдилар. Ҳаётда шодлик ва кулфат, бахтсизлик ва бахт ёнма-ён нафас олади. Яшаш водийсининг иссиқ-совуқларига, изғиринли дўл ва бўронларига дош беролган кимсагина камолат деб аталмиш манзилга етиши мумкин. Ойбек ҳаёти ва ижодий фаолияти бунинг далилидир. Китобдан ўрин олган Зарифа Саидносированинг ушбу сўзлари айниқса характерлидир:

«Ойбек ҳар томонлама истеъдодли инсон эди. Назаримда, ижод Ойбек истеъдодининг фақат бир қирраси бўлса ажаб эмас. У ўзининг асарлари билан халқнинг катта ҳурматини қозонди, машҳур бўлди. Аммо шу билан бирга у ўзи танлаган бу соҳада озмунча азоблар чекмадими?! Нафақат нодон раҳбарлар, балки қаламкаш дўстлари ҳам унга бутун умри бўйи озор бериб келдилар. Ойбек ҳатто улар туфайли тилдан қолди, қўли, оёғи шол бўлди...» Аммо Ойбек ҳар қандай вазиятда ҳам қалбида мустаҳкам ўрин олган инсонларга меҳр туйғусидан юз ўгирмади. Юксак эътиқодига амал қилгани ҳолда фаолият кўрсатди ва ижод қилди».

«Ойбек ва Зарифа» китобида буюк ижодкорнинг бағрикенглиги, матонати, меҳнатсеварлиги, ижодга ташналиги ҳақидаги афсонага айланган хотиралар марокли ифодасини топган. Турли адабиётшунослар ва санъаткорларнинг Ойбек фаолияти ҳақидаги хилма-хил фикрларининг китоб саҳифаларидан ўрин олганлиги айниқса характерлидир. Одоб-ахлоққа доир фикрларни эса оила бузилишлари юксак чўққига кўтарилган, муллатлараро низолар кучайиб, инсоний меҳр-оқибат йўқликка юз бураётган ҳозирги даврда ўрганиш ғоятда зарурдир.

Ҳадисларнинг бирида «Сўзда сеҳр бор, шеърда эса ҳикмат» дейилади. Наим Каримовнинг «Ойбек ва Зарифа» китобини ўқиб, ушбу фикрнинг ҳаққонийлигини яна бир бор ҳис қиламиз. Ойбекнинг некбин туйғулар мавжлари билан уйғунлашган қуйидаги мисралари бизни юксак орзулар оламига етаклайди. Ойбек даҳосига таъзим қилиб, ушбу дурдоналарни илк бор қалбимиз хазинасига тақдим этган китоб муаллифига ўз миннатдорчилигимизни англатгимиз келади:

Гулханга отдилар
дўстлар китобим,
Йиғлаб қалбларидан
тўкдилар кўз ёш.
Қоғозлар-ку ёнди —
ёнмади шеърим,
Қалб сўзи олтин сўз,
унда зўр бардош.
Гулханда ёнганда
даста китобим,
Қалбим поралари куйди
нақ кабоб.
Куйди, кул бўлмади,
чиқмади жоним,
Учмади овозим,
сўнмади қоним, —

сатрларини ўқиб, Ойбек шахсияти ҳақида матбуот саҳифаларида баъзан кўзга ташланаётган асоссиз ва ҳақиқатдан йироқ бўлган мақолалар муаллифларига китобдаги «Улуғ инсонларга тош отган одам ҳеч қачон барака топмаган» деган фикрни бир бор эслатгимиз келади.

Наим Каримовнинг «Ойбек ва Зарифа» китоби ойбекшунослик хазинасини янги жавоҳирот билан бойитди. Ушбу жавоҳиротнинг камалакдек рангин маъно таровати билан танишар эканмиз, қалбимизга эзгуликнинг ёрқин нурлари оқиб киради. Ойбек фаолиятидан яшаш мазмунини англаб, ҳар қандай ғамгинлик ва тушкунликнинг ўткинчи ғуборларидан мосуво бўламиз.

Акбарали САБИРДИНОВ,
Фарғона давлат педагогика институти ўзбек адабиёти кафедраси ўқитувчиси.

ФАРҒОНА: МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

ШОИРЛАР — ФАРҲОДЛАР ҲУЗУРИДА

ЯҚИНДА Катта Фарғона канали бўйлаб улуғ бобомиз Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги муносабати билан «Шоирлар — Фарҳодлар ҳузурида» деб номланган адабий юриш ўтказилди. У. Юсупов номли Катта Фарғона канали раҳбарияти, вилоят маданият бошқармаси, вилоят Ёзувчилар ва ижодкор ёшлар уюшмалари ҳамда вилоят «Китобхон» жамияти ҳамкорликда уюштирган бу адабий юриш мароқли учрашувларга, дилтортар суҳбатларга, мушоираларга бой бўлди.

Адабий юриш иштирокчилари Ленинград, Олтиариқ, Тошлоқ районларида, каналнинг бош иншооти — Андижон шаҳри яқинидаги «Куйган ёр» тўғонида, Наманган вилоятининг Учқўрғон ва бошқа қатор қишлоқларида бўлишди.

Канал қурилиши қатнашчилари, афсонага айланган машҳур полвон Дўнан Дўстматов жасорати, ўша тарихий кунларни ёдга олишди. Учрашувларда ёш ижодкорлар ўзларининг янги асарларидан ўқиб бердилар. Бадиий ансамбллар, дилрабо куй ва қўшиқлар билан тўпланганларни хушнуд этишди.

Бундай адабий юришни ҳар йили ўтказиб туриш хусусида келишиб олинди.

ҚЎҚОНДА ЧАРХИЙХОНЛИК

ҚЎҚОНЛИКЛАР машҳур ҳамшаҳарлари, Ўзбекистон халқ шоири Асқарали Чархий номини ҳурмат-эътибор билан тилга олишади. Ҳозир қадимий шаҳарда чархийхонлик кунларини ўтказиш анъана тусига кираяпти. Бу йилги тадбирни «Ҳурмат белгиси орденли» нон комбинати жамоаси бошлаб берди. Кечада таниқли шоир Ўрмон Омон, А. Иброҳим, С. Жаббор ва бошқалар мавлоно Чархийга бағишланган янги асарларидан ўқиб бердилар, Чархий ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар ижро этилди. Бундай кечалар шаҳарнинг бошқа жамоаларида, маҳаллаларида, ўқув юртларида ҳам ўтказиладиган бўлди.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

Тошкент шаҳридаги Ал-Маари номли мактабда тарих музейи ташкил этилган. Музей ўзининг илмий маълумотларга, эсда қоларли экспонатларга бойлиги билан ғоятда қимматли, муқаддас масканга айланган.

— Ўзбекистоннинг тоғу тошларида битилган лавҳалар ҳам озодликни улуғлайди, — дейди ўқитувчи Салима опа Алиева.

Даврон АҲМАД олган сурат.

* * *

Андижон вилоятидаги Советобод чарм-атторлик буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасида тобора кўпроқ маҳсулот тайёрланмоқда. Бу ерда кейинги пайтда мактаб ўқувчилари сумкасини ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бирлашма савдо ташкилотчилар улардан йилига 32,8 миллион сўмлик маҳсулот қабул қилиб олмоқдалар.

СУРАТДА: бирлашма техник-назоратчиси Феруза Қурбонова мактаб ўқувчилари сумкасининг сифатини кўздан кечирмоқда.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

КАФТЛАР МЎЪЖИЗАСИ

Ўзида шифобахш нурлар мавжудлигию улар ёрдамида ўнлаб-юзлаб беморларни даволай олиши мумкинлиги икки йил муқаддам Абдураззоқнинг етти ухлаб тушига ҳам кирмаган эди.

...Абдураззоқ ишлаётган ойнома таҳририятига келган шоирлардан бири икки кундан бери тиши оғриётганини айтди. Абдураззоқ у билан яхшигина таниш эди.

— Мана бу ерга ўтиринг-чи. Тишингизни тузатиб қўяман, — деди ярим ҳазил-ярим чин оҳангда. Шоир унинг «буйруғи»га бўйсунди. Абдураззоқ кафтларини бир-бирига ишқаладида, беморнинг жағига яқин олиб борди, қўлини тегизмаган ҳолда бирор дақиқа давомида силагандек ҳаракатлантириб турди. Бир-икки дақиқа ўтар-ўтмас шоир оғриқ таққа тўхтаганини айтди.

Шундан кейин Абдураззоқ бирмунча вақт ўзини синаб юрди: Инсонлар танасидаги оғриқни оладиган нур-қувват, табибликка қўл уришга имкон берадиган оҳанрабо-руҳият бор-йўқлигини билиб олиш лозим эди. Ишхонасида ўтирганча қўшни хонадаги ҳамкасбларини овоз чиқармасдан — руҳий йўл билан «чақириб» кўрди. «Чорлаган» одами хаёл билан ёки бирор гап айтиш учун Абдураззоқнинг олдида пайдо бўларди...

Абдураззоқнинг иссиқ кафтларидаги шифобахшлик таърифи оғиздан-оғизга ўтди, унинг ҳузурига беморлар кела бошлашди. Бировлар қўли, бошқалар бели оғриётганини, учинчи бир тоифадагилар шамоллаб қолганини айтишиб «кўриб қўйишни» илтимос қилишарди. Ундан шифо топаётганлар ҳар хил суҳбатларда ўзларининг фалон касалликдан халос бўлганлигини хурсанд бўлиб айтарди. Аҳвол шу кўламга етдики, у шартнома асосида «Нажот» деб аталмиш ширкатга боғланиб беморларни даволашга тушди.

Абдураззоқ ёшлигидан касалманд бўлиб ўсди. Гоҳо у кўзлари ола-кула бўлиб ётиб қоларди, онаси Бувинор опа ваҳимага тушиб, ўғлини қишлоқдаги шифокорлик манзилига кўтариб борар, у ердагилар эса текширувлардан ўтказиб, боланинг юраги тўхтаб қолаётганлигини айтишарди. Абдураззоқни олиб район марказий шифохонасига жўнарди. Шифокорлар болани обдан текширувдан ўтказиб, унинг юраги иккита бўлса керак, деган мужмал хулосага келишарди...

Ҳарбий хизматдалик пайтида ҳам, ундан кейин Тошкент Давлат дорилфунунида сиртдан ўқиб юрган йиллари ҳам унинг ранги-рўйи бемор одамни эслатарди, беморларни даволай бошлаганидан кейин юзларига қизиллик югурди. Аксарият ҳолларда инсон кўп жиҳатдан, шу жумладан табибликда ҳам ўз аждодларини такрорлайди. Бувинор опанинг бобоси Қилич ота машҳур табиб ўтган эди.

Отаси Ботир ака бир куни эрталаб ўғли Абдураззоқ ишга отланаётганида:

— Бугун бормай қўяқол, ўғлим, — деди.

— Нега?

— Онанг ёнига чақираяпти, кетаман...

— Худо сақласин, ундай деманг, ота, — деди Абдураззоқ юрагига ваҳима тушиб.

— Рост, ўғлим. Бугун аммаларинг, опаларинг, поччаларинг ҳаммаси келади.

— Телеграмма бердингизми?

— Ўзлари келишади.

— Ахир, хабар юбормасак қаёқдан билишади?

Хавотир олма, ўғлим, келишади...Сенинг ишхонангда ҳам бир иш бўлади-ёв. Лекин сен эртага ишхонангга боролмайсан, мен билан андармон бўласизлар...

Ботир ака тушдан кейин ҳамиша ётадиган хонасага кирди-да, ўзи жой солиб чўзилди. Бир-икки соат оралиғида қариндошлар етиб келишди. Намози асир пайтида Ботир аканинг жони узилди. Ўша куни кечаси Абдураззоқнинг ҳамкасбларидан бири ҳам шифохонада вафот этган эди...

Шундай қилиб Абдураззоқ Карим ўзининг мўъжизавий бармоқлари билан билгир-экстрасенс сифатида беморларни даволай бошлади. Халқ ибораси билан айтганда, аждодларининг касбини давом эттирмоқда.

Абдураззоқ Карим Ўзбекистон республика экстрасенслар уюшмасининг аъзоси. У ҳозир Абадий жамғарма қошидаги «Нажот» ширкати билан боғланиб иш кўраётир. Абдураззоқнинг касби журналистлик. «Гулистон» ойномасида масъул вазифада ишлайди. Беморларни даволаш ишларини хизматдан бўш вақтларда адо этади. Аниқроғи, ҳафтанинг душанба, чоршанба ва жума кунларида кечқурун соат олтидан саккиз-тўққизларгача иккинчи иқтидори бўйича табиблик қилади.

— Икки кун давомида танамга йиғилган қувват билан ҳар гал ўттиз кишига шифо бағишлашим мумкин, — дейди Абдураззоқ. — Бу орада ўзим ҳам чарчаб қоламан, қувват тугайди-да! Ундан кейинги муолажанинг менга ҳам, беморга ҳам фойдаси йўқ.

— Яқинда бир беморни қабул қилдим, қорни бе-ўхшов шишиб кетган, врачлар қорида йиғилган сувни узоқ вақт найча орқали олиб ташлашса-да, фойдаси бўлмаяпти. У кишини уч бор муолажа қилганимдан сўнг деярли даволай олдим. Умуман, жигар, буйрак шамоллаши, асаб-томир касалликлари ҳамда оёқ шишлари бўлган беморларим икки-уч муолажадан кейин ўзларини яхши ҳис қилишаяпти. Даставвал кафтларимни бемор танасига яқинлаштирсам, аъзоларимга кучли иссиқлик оқими урилади, кейин вужудимда лоҳасланиш бошланади, муолажа қилганимдан сўнг ўзимни қушдай енгил сезаман.

Абдураззоқнинг айтишича, қўлдаги сезги томирлари оғриқ бор аъзоларга яқинлашгани сайин жимирлай бошларкан.

— Ҳар қандай касалликни сизнинг усулингизда даволаб тузатиш мумкинми?

— Аслида, аввало ҳар бир бемор ўзини ўзи тузатади. Мен ва менинг ҳамкасбларим эса, уларнинг тузалиши учун бир восита, холос. Тезкорлик билан жарроҳ столига ётқизиладиган ҳамда эътиқоди суст худога ҳам, бандага ҳам ишонмайдиган беморларга менинг кучим етмайди. Инсоннинг ҳар бир аъзосида касалликка таъсир эттириш қуввати бўлади. Бизнинг вазифамиз худди ўша нуқтани топиб, уни қўзғатиш.

Абдураззоқнинг даволаш усулларидан яна бири кўзга қараб туриб касалликни аниқлаш. Шу пайтгача унинг кафтлари тафтидан юзлаб беморлар шифо топдилар.

— Биринчи марта ўша тиши оғриган дўстингизни даволаган пайтингизда бу ишга сизни ким ёки нима мажбур қилди? — сўрайман Абдураззоқдан.

— Тўғриси, қандайдир ички бир куч мени шунга ундади.

Навқирон, қўли енгил табиб Абдураззоқнинг гапига ҳамоҳанг тилак билдирмоқчиман: Аллоҳ таоло ҳаммамизга сиҳат-саломатлик, хотиржамлик, инсоф ато этсин.

Оқилжон ҲУСАН.

ҚОЗОҒИСТОН ЯНГИЛИКЛАРИ

БУЮК БРИТАНИЯ — ҚОЗОҒИСТОН БИРОДАРЛАШГАН ШАҲАРЛАР ҲАМКОРЛИГИ

ЯҚИНДА халқ депутатлари Чимкент шаҳар Советининг раиси К. Туламетов бошчилигида бир гуруҳ қозоғистонликлар Буюк Британиянинг Стивенэйдж шаҳрида бўлишди. Ҳамюртларимиз бундан кейин биродарлашган шаҳар билан халқ маорифи, маданият, спорт соҳаларида алоқаларни йўлга қўядилар. Ёзги таътилда инглиз ўқувчилари бир ой мобайнида Чимкент оромгоҳларида дам олишди. Вилоятнинг диққатга сазовор жойларини кўришди. Аҳдлашувга кўра чимкентлик талабалар ҳам Англияда бўладилар. Шунингдек рус ва инглиз тили ўқитувчилари тажрибаларини ўртоқлашадилар.

Октябрь ойида Чимкент шаҳри кунлари ўтказилиши муносабати билан Қозоғистонга Стивенэйдж шаҳри мэри ва кўпгина жамоат арбоблари таклиф этилди. Ҳозир Англияда Чимкент шаҳри корхоналарининг маҳсулоти кўргазмаси уюштирилаяпти.

КИНОСТУДИЯ ИШ БОШЛАДИ

ЧИМКЕНТДА хўжалик ҳисобида иш юритадиган «Шимкино» киностудияси ташкил этилди. Жамоа актёрлари ҳозир шаҳар кўчаларида «Ўрик» бадиий фильмини суратга олишмоқда. Кинолавҳаларда милиция ходимларининг маҳаллий мафия гуруҳи билан курашлари кўрсатилади. Фильмда «Қозоқфильм»нинг машҳур артистлари А. Сулаймонов, К. Султонов, М. Ералиевлар билан бирга маҳаллий театр артистлари иштирок этишаяпти.

Киностудияда навбатдаги «Паст-баландликда» бадиий фильмини тасвирга туширишга тайёргарлик кўрилмоқда. Бу фильмда меҳнаткаш, ҳақиқатгўй инсоннинг атрофдаги ёмон одамлар таъсирида юз тубан кетганлиги, таназзули ҳикоя қилинади.

М. МИРХОЛДОРОВ.

РАЙИМЖОН ФЕРМЕР

ХЎЖАОБОДЛИК Райимжон Ёқубов оиласида кўпчилик телпакдўзлик билан шуғулланишади. Улар хом ашёни бозордан харид қилишади. Бу ҳамиша осон кўчавермайди. Баъзида бор, гоҳо тақчил. Бу ҳол Райимжон акани қийнаб қўйди. Шундан сўнг нутрия (ёввойи сув мушуги) боқсам қандай бўларкин деган фикр хаёлидан ўтди. Собир Раҳимов жамоа хўжалиги раҳбарларига ниятини ошкор қилганди, улар маъқуллашиб 17 сотих ер ажратиб беришди. Иш юришиб кетди. Салкам уч ойда мўъжазгина ферма биноси тикланди.

Бишкек, Талас, Иссиқкўл атрофларида истиқомат қилаётган аҳолидан майда нутриялар сотиб олишди. Қаров яхши бўлганлиги учун тезда ўз-ўзидан кўпая бошлади. Ҳозир фермадаги нутриялар 350 тага яқинлашиб қолди.

Энди хом ашё қидириб сарсон бўлиш, вақтни беҳуда ўтказишлар барҳам топди. Оилавий ишга қут-барака кирди. Райимжон ака хонадонида тикилган телпаклар аҳолига манзур бўлаяпти.

И. ИСМАТИЛЛАЕВ.
Андижон вилояти.

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Н. С. САЪДУЛЛАЕВ.

Таҳрир ҳайъати: А. А. АБДУЛЛАЕВ, Ф. Й. АБДУРАҲИМОВА, И. Г. ВОЛКОВ, Д. М. ҒУЛОМОВА, С. С. ҒУЛОМОВ, З. И. ЕСЕНБОЕВ, А. И. КОВАЛЕВ (масъул котиб), Л. П. ҚАЮМОВ, Тоҳир МАЛИК, М. МУҲАММАДҚУЛОВА, С. Ф. МУҲИДДИНОВ (масъул котиб), Т. Э. НАЗАРОВ (бош муҳаррир ўринбосари), З. Қ. НОРМУҲАМЕДОВ, Л. Н. ПАК (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Р. ПИДАЕВ, М. РЎЗИМАТОВ, О. Р. САИДОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), В. Н. СИГЕДИН, Ш. ТЕМУРОВ.

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП

Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй

Телефонлар: 32-09-67, 33-07-48. Индекс: 64668. Буюртма № 5837.
118800 нусхада чоп этилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. 700083. Ленинград кўчаси, 32-уй. Босмага топшириш вақти 21.00. Босмага топширилди: 24.30. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12